

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (druhého senátu)

12. července 2011 *

Ve věci T-113/07,

Toshiba Corp., se sídlem v Tokiu (Japonsko), původně zastoupená J. MacLennan, solicitor, A. Schulzem a J. Borumem, advokáty, poté J. MacLennan a A. Schulzem,

žalobkyně,

proti

Evropské komisi, původně zastoupené F. Arbaultem a J. Samnadda, poté X. Lewi-sem, poté J. Bourkem a F. Ronkes Agerbeekem, a konečně F. Ronkes Agerbeekem a N. Khanem, jako zmocněnci,

žalované,

jejímž předmětem je návrh na zrušení rozhodnutí Komise K(2006) 6762 v konečném znění, ze dne 24. ledna 2007 týkajícího se řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (Věc COMP/38.899 – Plynem izolované spínací přístroje) v rozsahu, v němž se týká žalobkyně, a podpůrně návrh na změnu článků 1 a 2 uvedeného rozhodnutí s přihlédnutím ke zrušení nebo snížení pokuty uložené žalobkyni,

* Jednací jazyk: angličtina.

TRIBUNÁL (druhý senát),

ve složení I. Pelikánová (zpravodajka), předsedkyně, K. Jürimäe a S. Soldevila Fragoso, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: C. Kantza, rada

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 11. prosince 2009,

vydává tento

Rozsudek

Skutečnosti předcházející sporu

1. Žalobkyně

- ¹ Žalobkyně, Toshiba Corp., je japonskou společností činnou v různých oborech, zejména v oblasti plynem izolovaných spínacích přístrojů (dále jen „PISP“). Mezi říjnem 2002 a dubnem 2005 vykonávala činnost v oblasti PISP jakožto společný podnik

společnost TM T & D Corp., vlastněná rovným podílem se společností Mitsubishi Electric Corp. (dále jen „Melco“) a zrušená v roce 2005.

2. Výrobky

- 2 PISP slouží ke kontrole toku energie v elektrických rozvodných sítích. Jedná se o silnoproudé zařízení používané jako hlavní prvek pro elektrické rozvodny. PISP se prodávají v celém světě jako nedílná součást elektrických rozvodů dodávaných na klíč nebo jako samostatný díl, který má být do takové rozvodny začleněn.

3. Správní řízení

- 3 Dne 3. března 2004 oznámila společnost ABB Ltd. Komisi Evropských společenství existenci protisoutěžních jednání v odvětví PISP v rámci ústní žádosti o ochranu před pokutami v souladu s oznámením Komise ze dne 19. února 2002 o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (Úř. věst. 2002, C 45, s. 3; Zvl. vyd. 08/02, s. 155, dále jen „oznámení o spolupráci“).
- 4 Žádost o ochranu před pokutami podaná společností ABB byla doplněna o ústní vyjádření a listinné důkazy. Dne 24. dubna 2004 bylo na jejím základě přijato rozhodnutí Komise, kterým se společnosti ABB poskytuje podmíněčná ochrana.

- 5 Na základě prohlášení společnosti ABB zahájila Komise šetření a ve dnech 11. a 12. května 2004 provedla kontroly v prostorách několika společností činných v odvětví PISP.
- 6 Dne 20. dubna 2006 přijala Komise oznámení námitek, které bylo zasláno dvaceti společnostem, mezi nimi i žalobkyni. Komise vyslechla společnosti, jimž bylo zasláno oznámení námitek, ve dnech 18. a 19. července 2006.

4. Napadené rozhodnutí

- 7 Dne 24. ledna 2007 přijala Komise rozhodnutí K(2006) 6762 v konečném znění týkající se řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (věc č. COMP/F/38.899 – Plynem izolované spínací přístroje) (dále jen „napadené rozhodnutí“).
- 8 V bodech 113 až 123 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvedla, že různé podniky, které se účastnily kartelové dohody, koordinovaly podle smluvených pravidel přidělování projektů PISP na celosvětové úrovni, s výjimkou některých trhů, aby zejména zachovaly kvóty, které do značné míry odrážely jejich odhadované historické podíly na trhu. Upřesnila, že k přidělování projektů PISP docházelo na základě společné „japonské“ kvóty a společné „evropské“ kvóty, které měly být mezi ně posléze rozděleny japonskými a evropskými výrobci. Dohoda podepsaná ve Vídni dne 15. dubna 1988 (dále jen „dohoda GQ“) stanovila pravidla umožňující přidělení projektů PISP buď japonským, nebo evropským výrobcům a přičtení jejich hodnoty k příslušným kvótám. Kromě toho v bodech 124 až 132 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise upřesnila, že různé podniky, které se účastnily kartelové dohody,

uzavřely nepsanou dohodu (dále jen „obecná dohoda“), na základě níž byly projekty PISP vyhrazeny na straně jedné japonským účastníkům kartelové dohody v Japonsku a na straně druhé evropským účastníkům kartelové dohody v evropských zemích; tyto země pak byly označovány společně jako „domovské země“ projektů PISP. Projekty PISP v „domovských zemích“ nebyly předmětem výměny informací mezi oběma skupinami a nebyly přičítány k příslušným kvótám.

- 9 Dohoda GQ obsahovala rovněž pravidla týkající se výměny nezbytných informací o fungování kartelu mezi oběma skupinami výrobců, která byla zejména zajišťována tajemníky uvedených skupin, manipulace dotyčných nabídkových řízení a stanovení cen za projekty PISP, které nemohly být přiděleny. Podle znění přílohy 2 se dohoda GQ vztahovala na celý svět s výjimkou Spojených států amerických, Kanady, Japonska a 17 zemí západní Evropy. Projekty PISP byly v jiných evropských zemích než v „domovských zemích“ podle obecné dohody rovněž vyhrazeny evropské skupině a japoňští výrobci se zavázali, že nebudou v případě projektů PISP v Evropě podávat nabídky.
- 10 Rozdělování projektů PISP mezi evropskými výrobci se podle Komise řídilo dohodou podepsanou rovněž ve Vídni dne 15. dubna 1988, nazvanou „E-Group Operation Agreement for GQ-Agreement“ (dále jen „dohoda EQ“). Komise uvedla, že přidělování projektů PISP v Evropě probíhalo podle stejných pravidel a postupů, jakými se řídilo přidělování projektů PISP v jiných zemích. Konkrétně měly být projekty PISP v Evropě rovněž oznamovány, zapisovány do seznamu, přidělovány, seřazovány nebo získaly minimální cenu.
- 11 Na základě skutkových zjištění a právních posouzení provedených v napadeném rozhodnutí Komise konstatovala, že dotčené podniky porušily článek 81 ES a článek 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru (dále jen „Dohoda o EHP“) a uložila

jim pokuty, jejichž výše byla vypočtena metodou uvedenou v Pokynech o metodě stanovování pokut udělených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o ESUO (Úř. věst. C 9, s. 3, dále jen „pokyny o metodě stanovování pokut“), jakož i v oznámení o spolupráci.

- 12 V článku 1 napadeného rozhodnutí Komise konstatovala, že se žalobkyně účastnila protiprávního jednání v období od 15. dubna 1988 do 11. května 2004.
- 13 Za protiprávní jednání uvedené v článku 1 napadeného rozhodnutí byla v článku 2 napadeného rozhodnutí žalobkyni uložena pokuta ve výši 90 900 000 eur, z níž se má 4 650 000 eur odpovídajících protiprávnímu jednání spáchanému společností TM T & D zaplatit solidárně se společností Melco.

Řízení a návrhová žádání účastnic řízení

- 14 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 18. dubna 2007 podala žalobkyně projednávanou žalobu. Žalobní odpověď byla podána dne 27. srpna 2007 a replika dne 22. října 2007.
- 15 Podáním došlým kanceláři Tribunálu dne 29. listopadu 2007 navrhla žalobkyně vydání rozsudku pro zmeškání podle článku 122 jednacího řádu Tribunálu. Rozhodnutím druhého senátu Tribunálu ze dne 11. prosince 2007 byl tento návrh zamítnut.

- 16 Písemná část řízení skončila předložením dupliky dne 17. prosince 2007.
- 17 Na základě zprávy soudkyně zpravodajky rozhodl Tribunál (druhý senát) dne 22. září 2009 o zahájení ústní části řízení. V rámci organizačních procesních opatření stanovených v článku 64 jednacího řádu Tribunálu, vyzval tento soud Komisi, aby předložila určité dokumenty, a požádal účastnice řízení, aby se vyjádřily k relevanci těchto dokumentů stran argumentů vycházejících z porušení práva na přístup ke spisu. Tribunál rovněž položil Komisi dvě písemné otázky a vyzval ji, aby na ně odpověděla na jednání.
- 18 V odpovědi na výzvu Tribunálu Komise zpřístupnila dotyčné dokumenty dne 26. října 2009. Žalobkyně předložila svá vyjádření k těmto dokumentům dne 19. listopadu 2009. Komise odpověděla na vyjádření žalobkyně dne 2. prosince 2009.
- 19 Řeči a odpovědi účastnic řízení na písemné a ústní otázky položené Tribunálem byly vyslechnuty na jednání dne 11. prosince 2009.
- 20 Usnesením ze dne 11. června 2010 rozhodl Tribunál o znovuotevření ústní části řízení, vyzval v rámci důkazních opatření stanovených v článku 65 jednacího řádu Komisi, aby předložila některé dokumenty a stanovil, jakým způsobem do nich může žalobkyně nahlížet.

21 Komise vyhověla tomuto důkaznímu opatření ve stanovených lhůtách.

22 Ústní část řízení skončila dne 28. července 2010.

23 Žalobkyně ve své žalobě navrhuje, aby Tribunál:

- zrušil napadené rozhodnutí;
- podpůrně, zrušil napadené rozhodnutí v rozsahu, v němž se jí týká ;
- dále podpůrně, změnil články 1 a 2 napadeného rozhodnutí tak, aby se zrušila nebo podstatně snížila pokuta, která jí byla uložena ;
- uložil Komisi náhradu nákladů řízení, včetně výdajů vynaložených ohledně bankovní záruky.

24 Na jednání vzala žalobkyně zpět své první návrhové žádání, směřující ke zrušení napadeného rozhodnutí v plném rozsahu.

25 Komise navrhuje, aby Tribunál:

- zamítl žalobu jako neopodstatněnou;
- uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

26 Na podporu své žaloby uplatňuje žalobkyně čtyři žalobní důvody. První žalobní důvod vychází z toho, že Komise v napadeném rozhodnutí právně dostačujícím způsobem neprokázala existenci obecné dohody. Druhý žalobní důvod vychází z toho, že Komise neprokázala existenci jediného a trvajícího protiprávního jednání. Třetí žalobní důvod vychází z toho, že její právo na obhajobu bylo porušeno. Čtvrtý žalobní důvod vychází z toho, že jí Komise uložila nesprávnou pokutu.

27 Komise zpochybňuje opodstatněnost žalobních důvodů vznesených žalobkyní.

28 Na úvod je třeba uvést, že žalobkyně neupřesnila, které z jejích žalobních důvodů byly uplatněny na podporu různých návrhů, jež předložila. V tomto ohledu je třeba mít zaprvé za to, že žalobkyně uplatnila první, druhý a třetí žalobní důvod na podporu návrhu směřujícího ke zrušení napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž se jí týká. Pokud totiž bude jeden z těchto žalobních důvodů přijat, bude třeba v zásadě zrušit celé napadené rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká žalobkyně. Zadruhé se čtvrtý

žalobní důvod týká stanovení pokuty uložené žalobkyni, a tato ho v důsledku toho uplatňuje na podporu návrhu směřujícího ke zrušení nebo podstatnému snížení pokuty, která jí byla uložena.

1. K návrhu směřujícímu ke zrušení článků 1 a 2 napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž se týkají žalobkyně

- ²⁹ Jelikož by zrušení napadeného rozhodnutí z důvodu porušení práva žalobkyně na obhajobu učinilo přezkum uvedeného rozhodnutí ve věci samé nadbytečným, je třeba se nejprve zabývat třetím žalobním důvodem. Dále je třeba přezkoumat první a druhý žalobní důvod.

Ke třetímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z toho, že Komise porušila právo žalobkyně na obhajobu

- ³⁰ Žalobkyně se domnívá, že její právo na obhajobu bylo porušeno. V rámci první části tohoto žalobního důvodu uplatňuje zásadní procesní pochybení v případě určení protiprávního jednání ve výroku napadeného rozhodnutí. V rámci druhé části uvádí porušení práva na přístup ke spisu. V rámci třetí části tvrdí, že Komise zkreslila důkazy v tomto spisu.

- ³¹ Komise zpochybňuje opodstatněnost argumentů žalobkyně.

K první části, vycházející z nedostatečného určení protiprávního jednání ve výroku napadeného rozhodnutí

– Argumenty účastnic řízení

- 32 Podle žalobkyně se Komise v článku 1 výroku napadeného rozhodnutí omezila na uvedení účasti žalobkyně na souboru dohod a jednání ve vzájemné shodě, aniž určila porušení článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP, což představuje zásadní procesní pochybení.
- 33 Komise zpochybňuje opodstatněnost argumentů žalobkyně.

– Závěry Tribunálu

- 34 Z článku 1 napadeného rozhodnutí vyplývá, že Komise konstatovala, že se dotyčné společnosti účastnily v odvětví PISP souboru dohod a jednání ve vzájemné shodě v rozporu s článkem 81 ES a článkem 53 Dohody o EHP a že upřesnila dotyčná období. Výrok napadeného rozhodnutí tak nespecifikuje, v čem spočívaly vytýkané dohody a jednání.
- 35 Nicméně je třeba připomenout, že výrok napadeného rozhodnutí je třeba chápat ve světle důvodů, na nichž se zakládá (rozsudek Tribunálu ze dne 20. dubna 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, zvaný „PVC II“, T-305/94 až T-307/94,

T-313/94 až T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, Recueil, s. II-931, bod 761). V projednávaném případě bylo zejména v bodě 2 odůvodnění napadeného rozhodnutí předloženo shrnutí znaků sankcionovaného protiprávního jednání a uvedené znaky byly upřesněny v dalších bodech odůvodnění napadeného rozhodnutí. Za těchto okolností je třeba mít za to, že Komise vzhledem k důvodům, na nichž se výrok napadeného rozhodnutí zakládá, identifikovala v tomto výroku dotyčné protiprávní jednání dostatečně přesně. Tato část žalobního důvodu tedy musí být zamítnuta.

K druhé části, vycházející z porušení práva na přístup ke spisu

– Argumenty účastnic řízení

³⁶ Žalobkyně se domnívá, že jí Komise neposkytla přístup ke všem důkazům v neprospěch a ve prospěch.

³⁷ Pokud jde o důkazy v neprospěch, žalobkyně tvrdí, že částečně neměla přístup k odpovědi společnosti Hitachi na oznámení námitek a že neměla přístup k prohlášením společnosti Fuji údajně potvrzujícím prohlášení společnosti ABB uvedeným v bodě 125 odůvodnění napadeného rozhodnutí. V důsledku toho se domnívá, že se k těmto důkazům nemohla vyjádřit a být ohledně nich vyslechnuta, a proto podle ní tyto důkazy nemohly být v napadeném rozhodnutí uplatněny.

³⁸ Pokud jde o důkazy ve prospěch, žalobkyně upřesňuje, že v rozsahu, v němž jí nebyl poskytnut úplný přístup ke spisu, není schopna určit, zda ostatní účastníci řízení

předložili další relevantní důkazy. V každém případě se domnívá, že měla mít přístup k doplňující odpovědi společnosti Hitachi Ltd na oznámení námitek, která oponuje závěrům vyvozeným v napadeném rozhodnutí z prohlášení Hitachi ohledně účtování. Uvádí rovněž prohlášení zaměstnanců společnosti Melco a Hitachi, která popírají existenci obecné dohody. Konečně odkazuje na prohlášení pana S. předložená společností Areva, která zjevně oponují teorii ohledně doby trvání dohody GQ.

39 Komise zpochybňuje opodstatněnost argumentů žalobkyně.

– Závěry Tribunálu

40 Dodržování práva na obhajobu vyžaduje, aby dotčené osobě bylo v rámci správního řízení umožněno užitečně vyjádřit své stanovisko k pravdivosti a relevanci dovolávaných skutkových zjištění a tvrzených okolností, jakož i k dokumentům přijatým Komisí na podporu jejího tvrzení o existenci jednání porušujícího Smlouvu (rozsudek Soudního dvora ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Recueil, s. I-123, bod 66).

41 Právo přístupu ke spisu, které je důsledkem zásady ochrany práva na obhajobu, znamená, že Komise musí umožnit dotčenému podniku přezkoumat všechny dokumenty obsažené ve vyšetřovacím spise, které by mohly být relevantní pro jeho obhajobu. Mezi tyto dokumenty patří písemnosti svědčící jak v neprospěch, tak ve prospěch, s výjimkou obchodních tajemství jiných podniků, interních dokumentů Komise

a jiných důvěrných informací (rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 40 výše, bod 68).

42 V tomto ohledu je třeba připomenout, že až na počátku kontradiktorní fáze správního řízení je dotýčný podnik informován prostřednictvím oznámení námitek o všech podstatných skutečnostech, o které se Komise v tomto stadiu řízení opírá, a že až v uvedeném okamžiku má tento podnik právo nahlížet do spisu, aby byl zaručen účinný výkon jeho práva na obhajobu. V důsledku toho není odpověď jiných podniků, které se účastnily kartelové dohody, na oznámení námitek v zásadě zahrnuta do dokumentů vyšetřovacího spisu, do kterých účastníci mohou nahlížet (rozsudek Tribunálu ze dne 30. září 2009, Hoechst v. Komise, T-161/05, Sb. rozh. s. II-03555, bod 163).

43 Pokud se však Komise v řízení podle čl. 81 odst. 1 ES zamýšlí za účelem prokázání existence protiprávního jednání opřít o úryvek odpovědi na oznámení námitek nebo o dokument připojený k takové odpovědi, musí ostatním podnikům zapojeným do tohoto řízení umožnit vyjádřit se k takovému důkazu. Za takových okolností je totiž dotýčný úryvek odpovědi na oznámení námitek nebo dokument připojený k takové odpovědi důkazem v neprospěch různých podniků, které se údajně podílely na protiprávním jednání (viz rozsudek Hoechst v. Komise, bod 42 výše, bod 164 a citovaná judikatura). Výše uvedená judikatura je obdobně použitelná na čl. 53 odst. 1 Dohody o EHP.

44 Obdobně, pokud úryvek odpovědi na oznámení námitek nebo dokument připojený k takové odpovědi může být pro obhajobu podniku relevantní v rozsahu, v němž mu umožní dovolávat se skutečnostmi, které se neshodují se závěry dovozenými v této fázi

Komisi, představuje důkaz ve prospěch. V tomto případě musí být dotčenému podniku umožněno, aby přezkoumal sporný úryvek nebo dokument a vyjádřil se k nim.

- ⁴⁵ Nicméně pouhá skutečnost, že další podniky uplatňovaly tytéž argumenty jako dotčený podnik a že případně uvedly na svou obhajobu více zdrojů, nestačí k tomu, aby tyto argumenty mohly být považovány za důkazy ve prospěch (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 27. září 2006, *Jungbunzlauer v. Komise*, T-43/02, Sb. rozh. s. II-3435, body 353 a 355).
- ⁴⁶ Pokud jde o důsledky přístupu ke spisu, který nedodržuje tato pravidla, nezpřístupnění dokumentu, na kterém Komise založila obvinění dotčeného podniku, představuje porušení práva na obhajobu pouze tehdy, prokáže-li dotčený podnik, že výsledek, k němuž Komise dospěla ve svém rozhodnutí, by byl jiný, kdyby nezpřístupněný dokument nesměl být připuštěn jako důkaz svědčící v neprospěch (rozsudek *Aalborg Portland a další v. Komise*, bod 40 výše, body 71 a 73).
- ⁴⁷ Pokud jde o nezpřístupnění dokumentu ve prospěch, dotčený podnik musí pouze prokázat, že jeho nezpřístupnění mohlo ovlivnit k jeho újmě průběh řízení a obsah rozhodnutí Komise. Postačí, když podnik prokáže, že uvedený dokument ve prospěch mohl použít ke své obhajobě v tom smyslu, že pokud by jej mohl uplatnit během správního řízení, mohl by se dovolávat skutečností, které se neshodují se závěry učiněnými v tomto stadiu Komisi, a mohl by jakýmkoli způsobem ovlivnit závěry Komise učiněné v rozhodnutí, přinejmenším pokud jde o závažnost a dobu trvání vytýkaného jednání, a tedy výši pokuty (rozsudek *Aalborg Portland a další v. Komise*, bod 40 výše, body 74 a 75).

- 48 Možnost, že nepřístupný dokument mohl mít vliv na průběh řízení a obsah rozhodnutí Komise, může být prokázána pouze po předběžném přezkoumání některých důkazních prostředků, z nichž vyplývá, že nepřístupné dokumenty mohly mít – s ohledem na tyto důkazní prostředky – význam, který nesmí být přehlédnut (rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 40 výše, bod 76).
- 49 V projednávaném případě je třeba úvodem zamítnout argumenty žalobkyně týkající se toho, že neměla přístup k celému spisu Komise. Z judikatury citované v bodě 41 výše totiž vyplývá, že ochrana práva na obhajobu osob, které jsou dotčeny správním řízením, neznamena, že musí být poskytnut přístup k celému spisu.
- 50 Pokud jde o důkazy v neprospěch, je třeba poznamenat, že žalobkyně neupřesňuje, které důkazy použité v napadeném rozhodnutí v neprospěch byly obsaženy v části odpovědi společnosti Hitachi na oznámení námitek, ke které neměla přístup. Neupřesňuje ani důvody, pro které jí skutečnost, že neměla částečně přístup k tomuto dokumentu, neumožnila se vyjádřit k prohlášení společnosti Hitachi ohledně účtování, která představují podstatný důkaz v neprospěch. Za těchto okolností musí být zamítnut argument žalobkyně vycházející z částečného přístupu k odpovědi společnosti Hitachi na oznámení námitek.
- 51 Dále Komise připouští, že se nemohla opřít o vyjádření společnosti Fuji, která nebyla zpřístupněna žalobkyni, aby na nich v napadeném rozhodnutí založila své výtky vůči ní, ale zpochybňuje, že je skutečně uplatnila jako důkazy v neprospěch.

- 52 Je třeba nicméně uvést, že Komise v bodech 125 a 255 odůvodnění napadeného rozhodnutí odkazuje na doplňující vyjádření společnosti Fuji, a zejména na vyjádření předložená dne 21. listopadu 2006, aby potvrdila existenci obecné dohody.
- 53 Za těchto okolností závisí výsledek argumentu žalobkyně na výsledku přezkumu prvního žalobního důvodu týkajícího se prokázání existence obecné dohody. Je-li totiž konstatováno, že existence uvedené dohody byla právně dostačujícím způsobem prokázána i poté, co se dotyčná vyjádření Fuji jakožto důkaz v neprospěch vyloučily, bude třeba tvrzení žalobkyně zamítnout. Naopak, je-li konstatováno, že uvedená vyjádření představují důkaz nezbytný na podporu zjištění učiněných v napadeném rozhodnutí ohledně existence obecné dohody, bude třeba přijmout argument žalobkyně, a tedy zrušit napadené rozhodnutí v rozsahu, v němž se jí týká.
- 54 Pokud jde o důkazy ve prospěch, Tribunál požádal Komisi o předložení všech dokumentů, které žalobkyně identifikovala s minimální přesností. Jelikož se žádost zasláná Komisi zakládala na údajích poskytnutých samotnou žalobkyní, není třeba vyhovět její žádosti formulované ve vyjádření ze dne 19. listopadu 2009, směřující k tomu, aby jí Komise zpřístupnila všechny dokumenty předložené v odpovědi na obdobné výzvy zasláné Tribunálem ve věcech T-112/07, Hitachi a další v. Komise, a T-133/07, Mitsubishi Electric v. Komise.
- 55 Pokud jde o různé dokumenty předložené Komisí v této věci, je třeba zaprvé poznamenat, že doplňující odpověď společnosti Hitachi na oznámení námitek v rozporu s tvrzením žalobkyně nezpochybňuje věcný obsah prohlášení společnosti Hitachi

týkající se mechanismu oznamování a účtování. V uvedené doplňující odpovědi se Hitachi omezila na zpochybnění výkladu uvedených prohlášení ze strany Komise, a zejména na zpochybnění jejich relevance jako důkazu obecné dohody a existence jediného protiprávního jednání zahrnujícího jak obecnou dohodu, tak dohodu GQ. Přitom tutéž argumentaci Hitachi již předložila ve výtažku své první odpovědi na oznámení námitek, kterou Komise žalobkyni zaslala. V důsledku toho nemůže být doplňující odpověď společnosti Hitachi na oznámení námitek považována za důkaz ve prospěch, jehož zpřístupnění by mohlo mít vliv na průběh řízení a obsah napadeného rozhodnutí.

56 Je třeba rovněž uvést, že si žalobkyně ve svém vyjádření ze 19. listopadu 2009 ne-
správně stěžuje na to, že poté, co Tribunál zaslal výzvu Komisi, měla jen částečný
přístup k doplňující odpovědi společnosti Hitachi na oznámení námitek. Částečný
přístup k uvedenému dokumentu totiž vyplývá z toho, že jej žalobkyně identifikovala
jako případný důkaz ve prospěch pouze v rozsahu, v němž se týká mechanismu ozna-
mování a účtování.

57 Zadruhé je třeba poznamenat, že v písemných prohlášeních předložených v listopadu
2006 zpochybňují zaměstnanci společností Melco a Hitachi existenci obecné dohody
a diskuse s ní související a uvádí existenci „vysokých“ překážek vstupu na evropský
trh. Kromě toho jeden ze svědků společnosti Melco poznamenává, že se Fuji neú-
častnila jednání před podepsáním dohody GQ, zatímco druhý poukazuje na to, že
dle jeho názoru bylo vyloučení některých evropských zemí z působnosti dohody GQ
zapříčiněno rizikem použití práva hospodářské soutěže. Svědkové společnosti Hita-
chi zase informují o podrobnostech návrhu společnosti Alstom týkajícího se dohody
mezi evropskými a japonskými výrobci a předloženého v červenci 2002 a o odmítnutí
tohoto návrhu společností Hitachi.

- 58 V tomto ohledu je třeba zaprvé poznamenat, že písemná svědectví zaměstnanců společnosti vypracovaná pod jejím dohledem a poskytnutá jí pro účely její obhajoby v rámci správního řízení vedeného Komisí nemohou být v zásadě kvalifikována jako důkazy, které se liší a jsou nezávislé na prohlášeních této společnosti. Obecně řečeno se totiž postoj společnosti ohledně reálnosti skutkových okolností, které jsou jí Komisí vytýkány, zakládá především na znalostech a názorech jejích zaměstnanců a řídicích pracovníků.
- 59 Zadruhé během správního řízení sama žalobkyně zpochybnila existenci obecné dohody a diskusí s ní souvisejících a uplatnila existenci „vysokých“ překážek vstupu na evropský trh. Za těchto okolností nemůže být skutečnost, že další podniky uplatnily tyto argumenty, považována za důkazy ve prospěch.
- 60 V oznámení námitek byly rovněž zpřístupněny podrobnosti návrhu společnosti Alstom předloženého v červenci 2002, zatímco nepřítomnost společnosti Fuji na jednáních spojených s dohodou GQ je uvedena ve svědectví pana M. a žalobkyně nezpochybňuje, že k tomuto svědectví měla přístup. Tyto důkazy tedy nepředstavují důkazy ve prospěch.
- 61 Naopak se nezdá, že by žalobkyně vznesla argument týkající se důvodu, pro který byly některé evropské země vyloučeny z působnosti dohody GQ, ani že by žalobkyně měla přístup k dokumentu, který jej uvádí. Dotyčná část svědectví jednoho ze zaměstnanců společnosti Melco tak může být považována za důkaz ve prospěch. Nicméně se jedná o prohlášení zaměstnance jednoho z dotčených podniků, ve kterém se tento

zaměstnanec omezuje na zpochybnění existence protiprávního jednání a který není nijak podpořen. Za těchto okolností není třeba mít za to, že zpřístupnění tohoto důkazu mohlo mít vliv na průběh řízení a obsah napadeného rozhodnutí.

- ⁶² Zatřetí je třeba poznamenat, že žalobkyně ve vyjádřeních ze dne 19. listopadu 2009 sama připouští, že prohlášení pana S. předložená společností Areva potvrzují její argumentaci ohledně údajného přerušení provádění dohody GQ mezi roky 1999 a 2002. Rovněž tvrzení, podle kterého bylo v roce 2002 nezbytné kontaktovat společnost TM T & D, aby se znovu zahájily činnosti kartelu, byla na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, uvedena ve vysvětlující zprávě společnosti Areva o fungování kartelové dohody, ke které měla žalobkyně přístup.
- ⁶³ Jediný případný důkaz ve prospěch obsažený v prohlášeních pana S. je tvrzení, podle kterého dohoda GQ nemohla fungovat za nepřítomnosti tak významného výrobce, jako je společnost Siemens. Nicméně toto prohlášení zaměstnance podniku, kterému je vytýkána účast na protiprávním jednání, není podpořeno a je zpochybněno jak prohlášeními jiných dotčených podniků, tak listinnými důkazy shromážděnými Komisí a předloženými v bodech 191 až 198 odůvodnění napadeného rozhodnutí. Zpřístupnění tohoto důkazu tedy nemohlo mít vliv na průběh řízení a obsah napadeného rozhodnutí.
- ⁶⁴ S ohledem na všechno výše uvedené je třeba zamítnout argumenty žalobkyně týkající se přístupu k důkazům ve prospěch. Nicméně, jak vyplývá z bodu 53 výše, výsledek této části žalobního důvodu závisí na výsledku přezkumu argumentů předložených žalobkyní v rámci prvního žalobního důvodu.

Ke třetí části, vycházející ze zkreslení důkazů ze spisu

– Argumenty účastnic řízení

- ⁶⁵ Žalobkyně tvrdí, že Komise zkreslila důkazy ze spisu, a tedy porušila jak její právo na obhajobu, tak povinnost zacházet se spisem nestranně a s péčí.
- ⁶⁶ Podle žalobkyně zaprvé v rozporu s tím, co je řečeno v bodě 255 odůvodnění napadeného rozhodnutí, podnik náležející ke skupině, jejíž součástí je VA TECH Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG (dále jen „VA TECH“) nezachoval mlčení ohledně existence obecné dohody, ale výslovně ji v průběhu jednání zpochybnil.
- ⁶⁷ Zadruhé žalobkyně zpochybňuje, že na jednání nebyla schopna odpovědět na otázky týkající se projektů účtovaných ke kvótě stanovené dohodou GQ a údajně oznámeného seznamu projektů poskytnutého společností ABB. Upřesňuje – a přitom se opírá o výňatek ze zápisu z jednání – že odpověděla, že o účtování nevěděla.
- ⁶⁸ Zatřetí žalobkyně tvrdí, že v napadeném rozhodnutí Komise nesprávně prohlásila, že žalobkyně potvrdila pokračování kartelové dohody GQ po 24. dubnu 1999, zatímco vždy uváděla, že kartelová dohoda na celosvětové úrovni skončila po přerušení účasti společností Siemens a Hitachi.

- ⁶⁹ Začtvrté žalobkyně tvrdí v rozporu s tvrzením Komise v bodě 306 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že nepotvrdila prohlášení společnosti Hitachi týkající se existence oznamování a že zpochybnila jak oznamování, tak účtování.
- ⁷⁰ Zapáté žalobkyně uvádí, že jelikož neměla přístup k prohlášením jiných účastníků kartelové dohody, než o která Komise opřela své závěry, nemůže vyloučit, že obsah uvedených prohlášení byl rovněž v napadeném rozhodnutí zkreslen, což je navíc s ohledem na výše uvedené námitky velmi pravděpodobné.
- ⁷¹ Komise zpochybňuje opodstatněnost argumentů žalobkyně.

– Závěry Tribunálu

- ⁷² Zaprvé je třeba poznamenat, že zásada dodržování práva na obhajobu, jejíž obsah byl připomenut v bodě 40 výše, může být z důvodu zkreslení skutkových okolností porušena jen tehdy, jestliže je ovlivněna možnost dotčeného účastníka řízení porozumět obsahu výtek Komise nebo posoudit důkazy uplatněné na jejich podporu.
- ⁷³ Přitom v projednávaném případě žalobkyně neupřesňuje, v jaké míře údajná zkreslení skutkových okolností, kterých se Komise dopustila, ztížila její obhajobu.

74 V důsledku toho je třeba zamítnout výtku vycházející z porušení zásady dodržování práva na obhajobu.

75 Zadruhé je povinnost zabývat se spisem s nestranností a péčí, která je nedílnou součástí zásady řádné správy, porušena pokaždé, když je nějaká skutková okolnost zkreslena. Nicméně takové porušení umožňuje dospět k závěru o protiprávnosti napadeného rozhodnutí, pouze kdyby Komise nemohla dospět ke stejným závěrům, přestože by dotčené skutkové okolnosti vyložila správně.

76 Za těchto okolností budou výklad různých skutkových okolností, které byly údajně zkresleny, jakož i důsledky případného zjištěného zkreslení přezkoumány v rámci žalobních důvodů žalobkyně, které zpochybňují dotyčné skutkové okolnosti.

77 S ohledem na všechno výše uvedené je třeba zamítnout třetí část třetího žalobního důvodu.

K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z toho, že Komise právně dostačujícím způsobem neprokázala existenci obecné dohody

78 Podle judikatury je Komise povinna prokázat protiprávní jednání, která zjistila, a předložit řádné důkazy, které právně dostačujícím způsobem prokazují existenci skutečností zakládajících protiprávní jednání (viz rozsudek Tribunálu ze dne 27. září 2006, Dresdner Bank a další v. Komise, T-44/02 OP, T-54/02 OP, T-56/02 OP, T-60/02 OP a T-61/02 OP, Sb. rozh. s. II-3567, bod 59 a citovaná judikatura).

- 79 Má-li v této souvislosti soud pochybnosti, musí být tato skutečnost ku prospěchu podniku, jemuž je určeno rozhodnutí, které konstatuje protiprávní jednání. Soud tedy nemůže učinit závěr, že Komise existenci dotčeného protiprávního jednání prokázala z právního hlediska dostačujícím způsobem, jestliže má soud o této otázce stále ještě pochybnosti, zejména v rámci žaloby na neplatnost rozhodnutí ukládajícího pokutu (rozsudek *Dresdner Bank a další v. Komise*, bod 78 výše, bod 60).
- 80 V posledně uvedené situaci je totiž nezbytné zohlednit zásadu presumpce nevin, jak vyplývá zejména z čl. 6 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950, která je součástí základních práv, jež představují obecné zásady práva Společenství. S ohledem na povahu dotčených protiprávních jednání, jakož i na povahu a stupeň přísnosti souvisejících sankcí se zásada presumpce nevin použije zejména na řízení, která se týkají porušení pravidel hospodářské soutěže použitelných pro podniky a v rámci kterých může být rozhodnuto o pokutách nebo penále (viz v tomto smyslu rozsudek *Dresdner Bank a další v. Komise*, bod 78 výše, bod 61 a citovaná judikatura).
- 81 Komise tedy musí předložit přesné a shodující se důkazy, aby prokázala existenci protiprávního jednání. Je však třeba zdůraznit, že každý z Komisí předložených důkazů nemusí nutně splňovat tato kritéria ve vztahu ke každému znaku protiprávního jednání. Stačí, aby tomuto požadavku vyhovoval soubor nepřímých důkazů, na něž se orgán odvolává, posuzovaný jako celek (viz rozsudek *Dresdner Bank a další v. Komise*, bod 78 výše, body 62 a 63 a citovaná judikatura).
- 82 Dále vzhledem k tomu, že zákaz protisoutěžních dohod je obecně známou skutečností, nelze po Komisi požadovat, aby předložila písemnosti osvědčující výslovně potvrzující navázání kontaktů mezi dotčenými hospodářskými subjekty. Mělo by být v každém případě možné doplnit útržkovité a rozptýlené poznatky, jimiž Komise

může disponovat, dedukcí umožňující rekonstruovat relevantní okolnosti. Existenci protisoutěžního jednání nebo dohody lze tedy dovodit z některých shod okolností a indicií, které jsou-li nahlíženy vcelku, mohou při neexistenci jiného soudržného vysvětlení představovat důkaz porušení pravidel hospodářské soutěže (viz rozsudek *Dresdner Bank a další v. Komise*, bod 78 výše, body 64 a 65 a citovaná judikatura).

- ⁸³ Žalobkyně v tomto ohledu tvrdí, že není třeba použít pružnější normy v oblasti dokazování z důvodu těžkostí, kterým čelila Komise, když se snažila prokázat protiprávní jednání. Podle ní zaprvé nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 [ES] a 82 [ES] (Úř. věst. L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205) posílilo pravomoci Komise v této oblasti. Zadruhé Komise díky svému programu shovívavosti získala v projednávané věci velké množství důkazů. Zatřetí z důvodu použití moderních technologií existovaly v několika počítačích mnohonásobné kopie dokumentů týkajících se účastníků kartelové dohody. Podle žalobkyně tedy mohly být dotčené dokumenty jednodušeji vyhledávány a identifikovány a jejich obsah mohl být obnoven i poté, co byly vymazány.

- ⁸⁴ Nicméně tyto argumenty žalobkyně nemohou být přijaty. Zaprvé, i když z bodu 25 odůvodnění nařízení č. 1/2003 vyplývá, že posílení pravomocí Komise má za cíl umožnit odhalení zejména porušení článku 81 ES, toto posílení samo o sobě nezaručuje, že Komise bude v konkrétním případě moci skutečně získat důkazy jednodušeji. Stejně zjištění je zadruhé použitelné na program shovívavosti. Důkazy získané od dotčených podniků musí totiž v každém případě splňovat použitelná kritéria vyplývající z judikatury, aby se jich Komise mohla platně dovolávat jako důkazů protiprávního jednání. Existence žádostí o shovívavost tak sama o sobě nezbytně neulehčuje úlohu Komise. Zatřetí je dopad rozšiřujícího se užívání počítačových souborů vyvážen technickými opatřeními, která v tomto ohledu účastníci kartelové dohody přijímají.

V projednávaném případě z bodů 173 až 175 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že účastníci kartelové dohody zakódovali relevantní dokumenty pomocí počítačových programů a že ke komunikaci týkající se protiprávní činnosti používali anonymní elektronické schránky. Zaprvé nebylo prokázáno, že žalobkyně systematicky odmítala připojit se k těmto opatřením, jelikož dokumenty ze spisu neprokazují trvalý nesouhlas. Zadruhé ze stejných dokumentů vyplývá, že když žalobkyně nepoužívala kódování a anonymní elektronické schránky, komunikace s ní se uskutečňovala pomocí telefonu a faxu, a nikoliv e-mailem nebo jinou formou výměny počítačových souborů.

⁸⁵ Jestliže se Komise opírá pouze o chování dotčených podniků na trhu, aby dospěla k závěru, že existuje protiprávní jednání, postačuje, aby tyto podniky prokázaly existenci okolností, které poskytují jiné vysvětlení skutkového stavu zjištěného Komisí, a umožňují tak nahradit vysvětlení skutkového stavu, které Komise použila k závěru, že došlo k porušení pravidel Společenství v oblasti hospodářské soutěže, jiným přijatelným vysvětlením (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 8. července 2004, JFE Engineering a další v. Komise, T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, Sb. rozh. s. II-2501, bod 186 a citovaná judikatura).

⁸⁶ Jak uvádí žalobkyně, toto pravidlo je rovněž použitelné, jestliže jsou důkazy, o které se Komise opírá, nedostatečné. V tomto případě totiž uvedené důkazy neumožňují prokázat existenci protiprávního jednání jednoznačně a vyžadují výklad (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 12. září 2007, Coats Holdings a Coats v. Komise, T-36/05, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 74).

- 87 Naopak na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, uvedené pravidlo není použitelné na všechny případy, kdy je protiprávní jednání prokázáno odvozením z jiných skutečností, nepřímými nebo nelistinnými důkazy. Pokud jde totiž o důkazy, které mohou být uplatněny k prokázání porušení článku 81 ES, v právu Společenství platí zásada volného hodnocení důkazů (rozsudek Tribunálu ze dne 8. července 2004, *Dalmine v. Komise*, T-50/00, Sb. rozh. s. II-2395, bod 72). Výše uvedená judikatura je obdobně použitelná na článek 53 Dohody o EHP.
- 88 I když se okolnosti uvedené žalobkyní za předpokladu, že jsou prokázané, mohou tedy jevit relevantními v rámci celkového posouzení souboru nepřímých důkazů uplatněných Komisí, samy o sobě neumožňují dotyčnému podniku zpochybnit tvrzení Komise tím, že předloží alternativní vysvětlení skutečností.
- 89 Dále žádné ustanovení ani žádná obecná zásada práva Společenství Komisi nezakazuje, aby vůči podniku použila prohlášení jiných podniků, kterým vytýká účast na kartelové dohodě. Kdyby tomu tak nebylo, bylo by důkazní břemeno Komise spočívající v prokázání jednání porušujícího článek 81 ES, neunesitelné a neslučitelné s její úlohou dohledu nad řádným uplatňováním těchto ustanovení (rozsudek *JFE Engineering a další v. Komise*, bod 85 výše, bod 192). Výše uvedená judikatura je obdobně použitelná na článek 53 Dohody o EHP.
- 90 Nicméně prohlášení podniku, kterému se vytýká účast na kartelové dohodě, jehož správnost je popírána několika ostatními dotyčnými podniky, nemůže být považováno za dostatečný důkaz existence protiprávního jednání spáchaného těmito podniky, aniž je podpořeno jinými důkazními materiály, čímž se rozumí, že vyžadovaný stupeň

potvrzení může být nižší s ohledem na hodnověrnost dotčených prohlášení (rozsudek JFE Engineering a další v. Komise, bod 85 výše, body 219 a 220).

- ⁹¹ Pokud jde o důkazní hodnotu různých důkazů, jediným kritériem pro hodnocení předložených důkazů je jejich hodnověrnost (rozsudek Dalmine v. Komise, bod 87 výše, bod 72).
- ⁹² Podle obecných pravidel v oblasti dokazování závisí hodnověrnost, a tedy důkazní hodnota dokumentu na jeho původu, okolnostech jeho vypracování, osobě, které je určen a jeho obsahu (rozsudek Tribunálu ze dne 15. března 2000, Cimenteries CBR a další v. Komise, T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95, T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 a T-104/95, Recueil, s. II-491, body 1053 a 1838).
- ⁹³ Pokud jde o prohlášení, zvláště vysokou důkazní hodnotu je možné dále přiznat těm, která jsou zaprvé hodnověrná, zadruhé byla učiněna jménem podniku, zatřetí je učinila osoba vázaná služební povinností jednat v zájmu tohoto podniku, začtvrté nejsou v zájmu osoby, které je učinila, zapáté pochází od přímého svědka okolností, které jsou v těchto prohlášeních vyličený, a zašesté byla poskytnuta písemně, rozhodným způsobem a po zralé úvaze (viz v tomto smyslu rozsudek JFE Engineering a další v. Komise, bod 85 výše, body 205 až 210).
- ⁹⁴ Dále, přestože vzhledem k možnosti uplatnění žalobkyní, že hlavní účastníci protiprávní kartelové dohody budou mít tendenci poskytovat více důkazů v neprospěch týkajících se činnosti jejich konkurentů, je obecně namístě určitá nedůvěra k dobrovolným výpovědím těchto účastníků, nic to nemění na skutečnosti, že požadování výhody na základě oznámení o spolupráci za účelem získání osvobození od pokuty nebo jejího snížení nutně nevede k podnětu předložit zkreslené důkazy o účasti dalších účastníků kartelové dohody. Jakákoliv snaha uvést Komisi v omyl by totiž mohla

zpochybnit upřímnost a úplnost spolupráce žadatele, a ohrozit tak možnost, aby tato osoba získala úplnou výhodu na základě oznámení o spolupráci (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 16. listopadu 2006, *Peróxidos Orgánicos v. Komise*, T-120/04, Sb. rozh. s. II-4441, bod 70).

⁹⁵ V tomto ohledu je třeba rovněž poznamenat, že případné důsledky sdělení zkreslených informací jsou o to závažnější, že zpochybněné prohlášení podniku musí být podpořeno jinými důkazy, jak vyplývá z bodu 90 výše. Tato okolnost totiž zvyšuje riziko, že jak Komise, tak další dotčené podniky identifikují nepřesná prohlášení.

⁹⁶ Pokud jde o použití těchto pravidel v projednávaném případě, je třeba úvodem připomenout, že podle zjištění učiněných v napadeném rozhodnutí byla obecná dohoda nepsanou dohodou, která zahrnovala zaprvé závazek japonských podniků neproniknout na trh s projekty PISP v Evropském hospodářském prostoru (EHP), zadruhé závazek evropských podniků neproniknout na japonský trh projektů PISP a zatřetí závazek evropských podniků oznamovat japonským podnikům projekty PISP v jiných evropských zemích než domovské země a tyto projekty zaúčtovat ke společné „evropské“ kvótě stanovené dohodou GQ. Podle Komise bylo cílem mechanismu oznamování a účtování nabídnout vyrovnání japonským podnikům vnímaným evropskými podniky jako případní konkurenti na trhu v EHP.

⁹⁷ Mezi různými složkami obecné dohody vypočtenými v bodě 96 výše představuje údajný závazek japonských podniků neproniknout na trh EHP základ výtky Komise žalobkyni. V důsledku toho musí být právě existence tohoto závazku prokázána

právně dostatečným způsobem. Nicméně další složky obecné dohody, pokud budou prokázány, mohou být relevantní jako nepřímé důkazy, ze kterých je možné vyvodit existenci souvztažného závazku japonských podniků.

98 Žalobkyně zpochybňuje existenci obecné dohody a svou účast na této dohodě. Kritizuje důkazní hodnotu různých důkazů uplatněných Komisí v napadeném rozhodnutí a uvádí jiné důkazy, které podle ní naznačují, že uvedená dohoda neexistovala. Žalobkyně se v důsledku toho domnívá, že Komise byla povinna přijmout alternativní vysvětlení nepřítomnosti japonských výrobců na trhu projektů PISP v EHP spojené s existencí právních, technických a obchodních překážek vstupu na tento trh. Komise tím, že za těchto okolností přijala napadené rozhodnutí, obrátila důkazní břemeno, porušila zásadu presumpce nevinu a překročila svou pravomoc.

99 Komise tvrdí, že existence obecné dohody, a zejména závazek japonských podniků neproniknout na trh EHP, je právně dostačujícím způsobem prokázána souborem důkazů zahrnujícím listinné důkazy, prohlášení podniků, svědectví, jakož i podklady týkající se skutečného fungování kartelové dohody.

100 Je tedy třeba posoudit hodnověrnost a obsah různých dotyčných důkazů, aby se ověřilo, zda při celkovém posouzení zakládají důkazy uplatněné Komisí pevné přesvědčení o existenci obecné dohody, které nemohou zpochybnit důkazy vznesené žalobkyní.

- 101 Výtky žalobkyně vycházející z porušení zásady presumpce neviny a toho, že Komise překročila svou pravomoc, zase spočívají na předpokladu, že Komise neposkytla důkaz existence obecné dohody a účasti žalobkyně na ní. V důsledku toho, pokud budou muset být zamítnuty argumenty žalobkyně týkající se prokázání existence protiprávního jednání a účasti žalobkyně na něm, nezbytně to bude znamenat, že výtky vycházející z porušení zásady presumpce neviny a toho, že Komise překročila svou pravomoc, budou muset být rovněž zamítnuty. Naopak, pokud se dospěje k závěru, že účast žalobkyně na tvrzeném protiprávním jednání nebyla v napadeném rozhodnutí prokázána, toto zjištění samo o sobě odůvodní zrušení tohoto rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká žalobkyně.

K důkazům předloženým společností ABB

– Argumenty účastnic řízení

- 102 Žalobkyně zpochybňuje, že různé důkazy předložené společností ABB představují důkaz obecné dohody.
- 103 Úvodem žalobkyně uvádí, že obecně mají důkazy předložené společností ABB nízkou důkazní hodnotu, jelikož ABB měla prospěch z podmíněné ochrany. Podle ní prohlášení společnosti ABB již nepřispívají k jejímu vlastnímu obvinění. Naopak ABB mohla být silně motivována odpovídat na otázky Komise způsobem, který potvrzoval

existenci kartelové dohody, jelikož byla stále vystavena riziku, že přijde o prospěch z ochrany v případě, že bude její spolupráce shledána nedostatečnou. Je tedy třeba přistupovat k důkazům poskytnutým společností ABB kriticky.

- 104 Kromě toho žalobkyně zpochybňuje důkazní hodnotu každého z důkazů předložených společností ABB odděleně. Zaprvé žalobkyně tvrdí, že prohlášení společnosti ABB ze dne 11. března 2004, které potvrzuje existenci obecné dohody, je nejednoznačné, protože ABB rovněž připustila, že neexistovala žádná výslovná dohoda a že se obecná dohoda zakládala na věcném rámci, to znamená na skutečnosti, že japonské podniky přijímaly evropské zákazníky pouze omezeně a že se setkávaly s určitými technickými a právními překážkami, pokud chtěly proniknout na evropský trh. Rovněž podle společnosti ABB se japonsští výrobci účastnili kartelové dohody pouze v rozsahu, v němž se tato dohoda týkala území mimo EHP.
- 105 Zadruhé se žalobkyně zabývá svědectvím poskytnutým panem M., bývalým zaměstnancem společnosti ABB, při rozhovoru, který se uskutečnil dne 23. září 2005. V tomto ohledu tvrdí, že vůle společnosti ABB podpořit teorii Komise se projevila úsilím jejího externího poradce usměrnit prohlášení pana M., aby tento připustil, že se proniknutí japonských výrobců na evropský trh mohlo stát po určité době výnosným.
- 106 Žalobkyně doplňuje, že pan M. již nebyl v okamžiku rozhovoru zaměstnancem společnosti ABB, což znamená, že již nebyl povinen jednat v zájmu této společnosti. Rovněž skutečnost, že se pan M. vrátil ke svým prohlášením, dokumentuje, spíše než jeho vůli poskytnout přesné informace, nátlak, který byl na něho vykonáván.
- 107 Žalobkyně rovněž uvádí, že prohlášení pana M. ohledně existence obecné dohody jsou málo přesvědčivým „důkazem založeným na pověstech“. Podle ní pan M.

prohlásil, že nebyl přítomen, když byla obecná dohoda uzavřena, a že tato dohoda nebyla uváděna na schůzkách, kterých se účastnil. Tato prohlášení se tedy zakládají na osobním názoru pana M. ohledně existence kartelové dohody. Žalobkyně v tomto ohledu poznamenává, že i za předpokladu, že by obecná dohoda existovala, bylo by legitimní očekávat, že vzhledem k její údajné důležitosti předloží podniky, které podaly žádost o shovívavost, důkazy existující v době, kdy nastaly sporné skutečnosti.

108 Pokud jde o obsah prohlášení pana M., žalobkyně uvádí, že i když tento prohlásil, že uzavření dohody ohledně zahraničních trhů předpokládalo existenci dohody, která se týkala domácích zemí různých účastníků, rovněž vysvětlil, že pokud japonští výrobci případně mohli proniknout na evropský trh, taková snaha by nicméně nebyla výnosná. Následně dne 4. října 2005 předložil externí poradce společnosti ABB nové prohlášení, které mělo objasnit předchozí prohlášení pana M. a formálně konstatovalo existenci obecné dohody. Podle žalobkyně jsou tyto dva důkazy rozporné, a tedy nemohou být uplatněny.

109 Zatřetí žalobkyně tvrdí, že prohlášení p. W. a P., zaměstnanců společnosti ABB, jsou neurčitými spekulacemi, zakládajícími se na nepodpořených osobních názorech. Když byl pan W. vyslýchán ohledně důvodů odmítnutí japonských výrobců účastnit se na nabídkových řízení pro projekty PISP v Evropě, neodkázal na obecnou dohodu. V předchozích prohlášeních naopak vysvětlil, že existence „vysokých“ překážek vstupu činila proniknutí na evropský trh obtížným.

110 Komise zpochybňuje opodstatněnost argumentů žalobkyně.

– Závěry Tribunálu

- 111 Úvodem z bodů 94 a 95 výše vyplývá, že s důkazy poskytnutými podnikem, který požádal o ochranu před pokutami, není nutné zacházet automaticky opatrně. Pokud jde o zvláštní případ svědectví, je jistě možné, že zaměstnanci takového podniku, kteří jsou povinni jednat v jeho zájmu, sdílejí vůli předložit co možná nejvíce důkazů v neprospěch, rovněž vzhledem k tomu, že jejich spolupráce v rámci řízení může mít příznivý vliv na jejich profesní budoucnost. Nicméně pokud tomu tak je, budou si dotčení zaměstnanci rovněž vědomi případných negativních důsledků předložení nepřesných důkazů, které jsou z důvodu požadavku podloženosti více citelné.
- 112 Pokud jde o pana M., žalobkyně právem uvádí, že bývalý zaměstnanec není již v zásadě povinen jednat v zájmu svého bývalého zaměstnavatele, pokud se jedná o dobrovolnou spolupráci ve správním řízení. Tato okolnost nicméně rovněž znamená, že v zásadě nemá v této souvislosti zájem poskytovat nepřesné důkazy. V tomto ohledu je třeba uvést, že v okamžiku předložení svědectví byl pan M. již v důchodu. Za těchto okolností se nezdá, že by nedostatek jeho spolupráce ve správním řízení měl pro něj mít negativní důsledky.
- 113 Kromě toho není možné mít za to, že důkazy poskytnuté společností ABB nemohly mít pro ni škodlivé účinky. Jelikož byly uvedené důkazy předloženy před zasláním oznámení námitek, ani ABB ani její zaměstnanci a bývalý zaměstnanec si totiž nemohli být jisti, jaký přesný dosah a obsah budou mít námitky uplatněné vůči společnosti ABB.

- 114 Pokud jde o různé důkazy uplatněné žalobkyní, zaprvé ABB ve svém vyjádření ze dne 11. března 2004, tedy před tím, než jí byla poskytnuta podmíněčná ochrana, výslovně uvedla existenci obecné dohody, podle které japonské společnosti nebudou předkládat nabídky pro evropské projekty a evropské společnosti nabídky pro projekty japonské.
- 115 ABB sice prohlásila, že se obecná dohoda zakládala na okolnosti, že japoňští výrobci nebyli evropskými zákazníky dobře přijímáni a museli na evropském trhu čelit určitým překážkám. Nicméně z jejího vyjádření ze dne 11. března 2004 jednoznačně vyplývá, že se podle ní dotčené japonské podniky neomezily na konstatování existence těchto překážek, ale zavázaly se vůči svým evropským partnerům neproniknout na trh EHP. Překážky vstupu na uvedený trh tak představovaly faktor, jenž vedl k uzavření uvedené dohody. Je třeba dále uvést, že takové zjištění není paradoxní, protože pro výrobce je v rámci takového rozdělení trhu, jaké uvádí v projednávaném případě Komise, přirozené přenechat svým soutěžitelům trhy, na kterých je jeho postavení slabé.
- 116 Dále je pravda, že ABB prohlásila, že pokud jde o manipulaci s nabídkovými řízeními, stanovení cen a rozdělení projektů v EHP, žádná výslovná dohoda s japonskými výrobci neexistovala. Nicméně, když se toto prohlášení čte v kontextu, odkazuje na rozdělení vnitrostátních trhů mezi evropskými výrobci a rozdělení projektů PISP v EHP. Neodporuje tedy existenci obecného závazku japonských podniků neproniknout na trh EHP, jasně vyjádřenému společností ABB. Kromě toho není třeba konstatovat, že jsou prohlášení společnosti ABB nesoudržná. Jelikož se podle ABB japonské podniky zavázaly neproniknout na trh EHP, nebylo pro ně užitečné uzavírat podrobné dohody s japonskými výrobci o rozdělení projektů PISP na tomto trhu.

- 117 S přihlédnutím ke všemu výše uvedenému, je třeba dospět k závěru, že prohlášení společnosti ABB ze dne 11. března 2004 jsou jednoznačná a představují nepřímý důkaz existence obecné dohody.
- 118 Zadruhé je třeba připustit, že externí poradce společnosti ABB zasáhl v konkrétním okamžiku rozhovoru s panem M., aby mu naznačil, že pro japonské výrobce mohlo být výnosné proniknout na evropský trh, o čemž pan M. zřejmě nebyl přesvědčen. Je tedy třeba mít za to, že pan M. vyjádřil pochybnosti ohledně obchodního zájmu na takovém kroku a zohlednil tuto okolnost při posouzení obsahu svého svědectví. Nicméně žalobkyně nevysvětluje, v jaké míře tento zásah externího poradce společnosti ABB ovlivňuje věrohodnost svědectví pana M. v jiných ohledech.
- 119 Dále žalobkyně správně tvrdí, že se svědectví pana M. nezdá být výsledkem důkladné úvahy a nebylo ani revidováno po úvaze a dodatečných ověřeních. Svědectví bylo totiž poskytnuto ústně a neexistuje náznak toho, že Komise předem položila panu M. písemné otázky ani že prohlášení týkající se obecné dohody a překážek vstupu na trh EHP jím byla následně ověřena a revidována.
- 120 Nicméně žalobkyně nepředkládá důkazy, které by naznačovaly, že případné úpravy prohlášení pana M. byly odůvodněny jakýmkoliv nátlakem, kterému měl být vystaven.
- 121 Tvrzení žalobkyně, podle kterého svědectví pana M. bylo jen „důkazem založeným na pověstech“, musí být též odmítnuto. Pan M. byl totiž jeden ze zástupců společnosti ABB v rámci kartelové dohody mezi roky 1988 a 2002, tedy během téměř celé doby jejího fungování, zatímco ABB byla sama jedním z hlavních účastníků. Pan M. byl tedy přímým a přednostním svědkem okolností, které uvedl.

122 V tomto ohledu je třeba připustit, že pan M. ve svém svědectví potvrdil, že nebyl přítomen při uzavírání obecné dohody. Rovněž když byl dotazován, zda bylo téma obecné dohody vzneseno při schůzkách, kterých se účastnil, pan M. odpověděl, že nebylo třeba na ni odkazovat, protože obecná dohoda byla samozřejmá. Nicméně tyto okolnosti nezpochybnují důkazní hodnotu svědectví pana M. Zaprvé totiž může svědek klidně poskytnout důkaz o trvající skutečnosti, i když nebyl přítomen jejímu začátku. Zadruhé, i když pan M. prohlásil, že otázka obecné dohody nebyla na setkáních, kterých se účastnil, výslovně diskutována, z jeho svědectví vyplývá, že dle jeho názoru tomu tak nebylo proto, že obsah uvedené dohody byl pochopen, přijat a prováděn účastníky kartelové dohody, aniž bylo třeba výslovné diskuse.

123 V tomto ohledu je třeba poznamenat, že takový závazek skupiny výrobců neproniknout na trh vyhrazený jiné skupině, jako je závazek vytýkaný Komisí japonským výrobcům, spočívá na jednoduchém konceptu, který může být jednoduše prováděn. Toto provádění rovněž v zásadě nevyžaduje interakci mezi dotýcnými podniky. V důsledku toho může takový závazek klidně existovat jako nepsaná dohoda, což rovněž umožňuje snížit riziko, že bude odhalen. V tomto ohledu z bodů 170 až 176 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že v projednávaném případě přijali účastníci kartelové dohody řadu organizačních a technických preventivních opatření, aby zabránili jejímu vyžrazení.

124 Pokud jde o obsah svědectví, pan M. prohlásil, že mezi japonskými a evropskými výrobci existovala dohoda týkající se vzájemné ochrany domácích trhů, předcházející dohodě GQ, že tato dohoda byla nezbytnou podmínkou pro uzavírání dohod týkajících se jiných regionů a že dodržování těchto pravidel znamenalo, že japonští výrobci neproniknou na domácí trh evropských výrobců, i když toho byli technicky schopni.

Pan M. rovněž v této souvislosti vysvětlil mechanismus oznamování a účtování, jakož i skutečnost, že projekty PISP nebyly v domovských zemích předmětem diskuzí mezi oběma skupinami výrobců a nebyly započítávány ke kvótám stanoveným dohodou GQ.

125 Dále, jak bylo poznamenáno v bodě 118 výše, pan M. nebyl přesvědčen o obchodním zájmu japonských podniků proniknout na evropský trh projektů PISP. Nicméně stanovisko pana M. sdílené panem P. neovlivňuje skutečnost, že jak podle čtyř svědků společnosti ABB, tak podle ABB samotné se japonské podniky zavázaly neproniknout na trh EHP, ačkoliv toho byly z technického hlediska schopny.

126 V tomto ohledu je třeba rovněž poznamenat, že případný chybějící obchodní zájem japonských výrobců proniknout v dané chvíli na trh EHP nevede k tomu, že by se existence takové dohody, jako je obecná dohoda, stala bezpředmětnou. Taková dohoda totiž může zaprvé sloužit k odstranění zbytkového rizika budoucího proniknutí na dotčené trhy v případě změny soutěžní situace, a tak k zajištění dlouhodobé jistoty dvěma skupinám výrobců tím, že stabilizuje jejich příslušné privilegované postavení. Kromě toho může dokonce zakládat vzájemnou důvěru mezi oběma skupinami. Přitom podle prohlášení pana M. byla taková důvěra pro provádění kartelové dohody na celosvětové úrovni nezbytná.

127 S ohledem na všechno výše uvedené je třeba dospět k závěru, že svědectví pana M. představuje nepřímý důkaz existence obecné dohody.

128 Zatřetí, na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, pan Wi. prohlásil, že nepřítomnost japonských podniků na evropském trhu byla výsledkem systému ochrany japonských a evropských trhů odůvodněné skutečností, že obě skupiny výrobců si nepřály, aby

druhá skupina působila na jejich domácím trhu. Rovněž pan P. odkázal spontánně na obecnou dohodu s japonskými podniky, podle které se tyto podniky nebudou účastnit na evropském trhu a evropské podniky na japonském trhu. Svědectví pana Wi. a P. tak nemohou být kvalifikována jako „neurčité spekulace“, ale představují naopak důkazy potvrzující existenci obecné dohody.

- 129 Stejně zjištění je dále použitelné na poslední svědectví předložené na podnět společnosti ABB a poskytnuté panem V.-A.. Když byl tento dotázán na existenci jakékoli dohody mezi evropskými a japonskými výrobci, uvedl dohodu mezi japonskými a evropskými výrobci, podle které evropské podniky „nenapadnou“ japonské podniky na japonském trhu a *vice versa*. Navíc pan V.-A. prohlásil, že se účastnil diskuse mezi evropskými podniky a zástupcem japonského podniku výslovně k tématu dodržování této dohody, která byla vyvolána snahami japonských podniků proniknout na evropský trh.
- 130 Závěrem je třeba poznamenat, že prohlášení a svědectví poskytnutá společností ABB představují důkazy, které mohou prokázat obecnou dohodu, jelikož je uvedena existence této dohody, je popsán její základní obsah a jsou poskytnuty informace o její době trvání a jejích účastnících.
- 131 Rovněž jsou důkazy poskytnuté společností ABB soudržné, pokud jde o existenci a základní obsah obecné dohody. I když se liší v obchodním zájmu japonských podniků proniknout na evropský trh, tato okolnost je v projednávaném případě irelevantní ve vztahu k prohlášením o existenci obecné dohody, jak bylo uvedeno v bodě 125 výše.

- 132 Kromě toho byla prohlášení ABB poskytnuta jménem podniku a z jejich obsahu vyplývá, že se zakládají na vnitřních průzkumech, jakož i diskuzích se zaměstnanci tohoto podniku. Je tedy třeba jim přiznat určitý stupeň důkazní hodnoty.
- 133 Prohlášení čtyř dotyčných svědků jsou zase hodnověrná, protože pochází od přímých svědků okolností, které líčí, a z okolností projednávaného případu nevyplývá, že uvedení svědci měli důvod předložit zkreslené důkazy. Je třeba jim tedy přiznat vysokou důkazní sílu.
- 134 Nicméně podle judikatury uvedené v bodě 90 výše musí být obsah prohlášení a svědectví poskytnutých společností ABB v každém případě potvrzen dalšími důkazy.

K potvrzení důkazů poskytnutých společnostmi ABB

– Argumenty účastnic řízení

- 135 Žalobkyně tvrdí, že Komise v napadeném rozhodnutí neuvádí skutečnosti dostatečně potvrzující důkazy poskytnuté společností ABB, a zejména neodkazuje na žádný důkaz existující v době, kdy došlo ke sporným skutečnostem.

- 136 Zprvė není tvrzení společnosti Fuji v odpovědi na oznámení námitek, podle kterého věděla o obecné dohodě, podpořeno ani vysvětleno, a odpovídá tedy pouze její jednostranné tezi. Dále tato společnost neupřesnila, zda byla jediným účastníkem údajné dohody, zda se jednalo o dohodu evropských výrobců nebo zda do ní byli zapojeni i japonští výrobci. Navíc ve své žádosti o shovívavost ze dne 11. července 2006 Fuji existenci obecné dohody neuvedla. Tato existence nebyla uvedena ani v pěti svědecktích zaměstnanců Fuji, které tato společnost předložila.
- 137 Podle žalobkyně pozdější prohlášení společnosti Fuji údajně potvrzující existenci obecné dohody, a zejména její prohlášení ze dne 21. listopadu 2006, jí nebyla oznámena, a tedy nemohou být zohledněna.
- 138 Kromě toho nízkou důkazní hodnotu důkazů poskytnutých společnostmi Fuji potvrzuje skutečnost, že tato společnost neměla výměnou za jejich zpřístupnění prospěch ze shovívavosti Komise.
- 139 Zadruhé, pokud jde o zjištění, podle kterého společnosti Alstom a Areva nezpochybnilly existenci obecné dohody a VA TECH ji nezpochybnila otevřeně, žalobkyně tvrdí, že nahlížení na mlčení, stejně jako na přiznání je porušením zásady práva neusvědčovat sám sebe a základních zásad v oblasti dokazování. Z praktického hlediska byla existence obecné dohody z velké části pro evropské výrobce irelevantní, a jejich mlčení bylo tedy předvídatelné. Z procesního hlediska žalobkyně poznamenává, že jelikož neměla přístup k dotyčným písemnostem, nemohla ověřit opodstatněnost tvrzení Komise. Dále se žalobkyně domnívá, že VA TECH ve skutečnosti zpochybnila existenci obecné dohody.

¹⁴⁰ Zatřetí žalobkyně uvádí, že její pouhá účast na schůzkách s evropskými výrobci v rámci dohody GQ je irelevantní v rozsahu, v němž se týká existence obecné dohody.

¹⁴¹ Komise zpochybňuje opodstatněnost argumentů žalobkyně.

– Závěry Tribunálu

¹⁴² Pokud jde zaprvé o důkazy poskytnuté společnostmi Fuji, z bodů 51 až 53 výše vyplývá, že vyjádření, která nebyla žalobkyni zpřístupněna, a zejména vyjádření společnosti Fuji ze dne 21. listopadu 2006, nemohou být uplatněna jako důkaz v neprospěch. V důsledku toho uvedená vyjádření nemohou potvrdit obsah důkazů poskytnutých společnostmi ABB.

¹⁴³ Naopak v odpovědi na oznámení námitek, jejíž relevantní část byla žalobkyni zpřístupněna, Fuji prohlásila, že věděla o obecné dohodě, na jejímž základě se japonští výrobci nesnažili proniknout na evropský trh, a zároveň upřesnila, že hlavním důvodem pro nepřítomnost Fuji na trhu EHP bylo to, že se nejednalo o významného věrohodného dodavatele PISP v Evropě.

¹⁴⁴ Je třeba připustit, že toto prohlášení je relativně neurčité, protože se Fuji omezuje na uvedení závazku japonských výrobců neproniknout na evropský trh. Nicméně tímto Fuji potvrdila hlavní skutečnost vyplývající z důkazů předložených společnostmi ABB, kterou Komise vytýká japonským výrobcům. Dotyčné prohlášení tak není

v projednávaném případě irelevantní. Je tomu tak tím spíš, že omezený rozsah znalostí společnosti Fuji může být vysvětlen její druhořadou úlohou v rámci kartelu, a zejména skutečností, jak vyplývá z bodu 150 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že Fuji byla jediným japonským podnikem, který nebyl členem výboru skupiny japonských výrobců odpovědného zejména za vzájemnou shodu mezi oběma skupinami výrobců v rámci dohody GQ.

¹⁴⁵ Pokud jde o zaměstnance společnosti Fuji, je třeba poznamenat, že nepochybnili existenci obecné dohody, ale jednoduše se k tomuto bodu nevyjádřili. Obsah prohlášení zaměstnanců společnosti Fuji tak nepochybně dává důkazní hodnotu prohlášení Fuji v její odpovědi na oznámení námitek.

¹⁴⁶ Pokud jde o obsah žádosti o shovívavost, z odstavce 21 oznámení o spolupráci vyplývá, že aby mohla Komise přiznat snížení pokuty, musí dotyčné důkazy představovat významnou důkazní hodnotu oproti důkazům, které Komise již vlastní. V důsledku toho se v žádosti o shovívavost předložené po zaslání odpovědi na oznámení námitek může podnik, který si přeje získat snížení pokuty, soustředit na skutečnosti, které nejsou podle jeho názoru dosud právně dostatečným způsobem prokázány, aby tak poskytl významnou přidanou hodnotu. Přitom tato okolnost může vysvětlit, že dotyčný podnik opomene skutečnosti, které považuje za jednoznačně prokázané dříve poskytnutými důkazy.

¹⁴⁷ Rovněž s ohledem na znění odstavce 21 oznámení o spolupráci není možné vyloučit, že poskytnutí důkazů, které mají určitou důkazní hodnotu, ale týkají se skutečností, které jsou již prokázány jinými důkazy, nepovede k žádnému snížení pokuty.

- 148 Zadruhé z výtažku zápisu ze slyšení společnosti VA TECH vyplývá, že tato společnost při tomto slyšení výslovně zpochybnila existenci obecné dohody. Tvrzení Komise, že tomu tak nebylo, je tedy nepodložené.
- 149 Pokud jde o údajně neutrální stanovisko společností Alstom a Areva, Komise tvrdí, že se neopřela o tuto okolnost, aby dospěla k závěru o existenci obecné dohody, ale že pouze toto stanovisko konstatovala. I když je tento výklad potvrzen zněním bodu 125 odůvodnění napadeného rozhodnutí, ve kterém není stanovisku společností Alstom, Areva a VA TECH na rozdíl od prohlášení společnosti Fuji potvrzujícího existenci obecné dohody přiznána žádná potvrzující hodnota, je zpochybněn bodem 255 odůvodnění uvedeného rozhodnutí, ve kterém Komise odkazuje na implicitní uznání existence obecné dohody některými evropskými výrobci. V každém případě neutrální stanovisko společností Alstom a Areva nemůže být vykládáno jako důkaz existence obecné dohody. S ohledem na důkazní břemeno, které Komisi v rámci řízení na základě článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP přísluší, nezpochybnění skutečnosti podnikem neznamená, že dotčená skutečnost je prokázána.
- 150 Zatřetí, jak uvádí žalobkyně, pouhá skutečnost, že se účastnila na schůzkách dohody GQ, nepředstavuje důkaz existence obecné dohody. Relevantní otázkou totiž je, zda byla uvedená dohoda prováděna různými účastníky současně s dohodou GQ a v souvislosti s ní, jak tvrdí Komise.
- 151 Začtvrté, z bodu 127 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že na schůzce ze dne 10. července 2002, během které byl diskutován vývoj metod fungování kartelové dohody poté, co společnosti Siemens a Hitachi znovu zahájily svou účast na této kartelové dohodě, společnost Alstom předložila návrh, podle kterého měli evropští výrobci zůstat v Evropě a japonští výrobci v Japonsku a nesnažit se proniknout na evropský trh. Dále je v tomto bodě odůvodnění upřesněno, že na další schůzce dne

15. července 2002 zástupce Hitachi uvedl, že tato společnost odmítá tento návrh, že evropští výrobci reagovali prohlášením, že Evropa, včetně střední a východní Evropy, je jejich trh a že zamýšlejí zachovat ceny uplatňované v západní Evropě a rovněž oznámili, že se tato otázka znovu prodiskutuje, i když k tomu nedošlo.

152 Na první pohled toto shrnutí schůzek ze dne 10. a 15. července 2002, zakládající se na důkazech poskytnutých společností Hitachi, vyvolává dojem, že Alstom navrhla uzavření nové dohody, kterou Hitachi odmítla a která nebyla později diskutována, což by znamenalo, že přinejmenším od července 2002 neexistovala žádná dohoda týkající se chování japonských výrobců na trhu EHP.

153 Nicméně shrnutí schůzky ze dne 15. července 2002 zaprvé ukazuje, že Hitachi neodmítla samotnou myšlenku rozdělení trhů, ale pouze konkrétní návrh společnosti Alstom. Zadruhé se v tomto shrnutí uvádí, že Hitachi uvedla, že nároky evropských výrobců zahrnovaly střední a východní Evropu, což naznačuje, že její námitka souvisela s tímto zvláštním aspektem, a nikoliv se situací v západní Evropě.

154 Je třeba rovněž poznamenat, že předložení dotyčného návrhu společností Alstom zpochybňuje argumentaci žalobkyně týkající se soutěžní situace na trhu EHP. Za předpokladu, že japonští výrobci nebyli, jak tvrdí žalobkyně, vnímáni na trhu EHP jako věrohodní konkurenti, protože existovaly nepřekonatelné překážky vstupu, by totiž dohoda týkající se téhož trhu byla skutečně bezúčelná. V tomto případě by evropští výrobci, vědomi si této okolnosti díky svému privilegovanému postavení v Evropě,

neměli k navržení takovéto dohody žádný důvod. Přitom ze shrnutí předloženého Hitachi vyplývá, že návrh společnosti Alstom se týkal jak trhu EHP, tak trhu ve střední a východní Evropě.

- 155 Za těchto okolností je třeba použít výklad, podle kterého Alstom na schůzce dne 10. července 2002 navrhla rozšíření obecné dohody, jak tvrdí Komise, na země střední a východní Evropy.
- 156 Zapáté, jak je konstatováno v bodě 131 odůvodnění napadeného rozhodnutí, obsah dohody EQ je v určité míře relevantní ohledně existence obecné dohody.
- 157 V souladu s bodem 4 části „E (E-Members)“ přílohy 2 dohody EQ evropští výrobci totiž „rozhodují o oznamování evropských projektů [skupině japonských výrobců]“. Z kontextu této přílohy 2 vyplývá, že se oznámení informací muselo uskutečnit před přidělením dotyčných projektů PISP.
- 158 Tato skutečnost umožňuje do určité míry vyvrátit argumentaci žalobkyně, protože naznačuje, že se evropští výrobci domnívali, že se japonské výrobce mohli přinejmenším zajímat o postup přidělování určitých projektů PISP v EHP, a že tedy byli případnými soutěžiteli ve vztahu k takovým projektům.
- 159 Nicméně nic v dohodě EQ ani v jiných důkazech poskytnutých Komisí neprokazuje, že evropští výrobci prováděli dotyčný mechanismus nebo že japonské výrobce věděli o jeho existenci. Za těchto okolností představuje dohoda EQ jen nepřímý důkaz toho, jak byli japonské výrobce vnímáni jejich evropskými protějšky.

- 160 S ohledem na všechno výše uvedené je třeba dospět zaprvé k závěru, že prohlášení společnosti Fuji v odpovědi na oznámení námitek potvrzuje důkazy poskytnuté společností ABB ohledně existence obecné dohody, avšak jeho důkazní hodnota je omezená. Rovněž návrh společnosti Alstom na schůzce dne 10. července 2002 představuje důkaz toho, že obecná dohoda k tomuto datu existovala. Dále obsah dohody EQ představuje nepřímý důkaz, který naznačuje, jak tvrdí Komise, že japonští výrobci byli při poskytování určitých projektů PISP v EHP považováni za věrohodné konkurenty.
- 161 Zadruhé, ani stanovisko společnosti VA TECH ohledně existence obecné dohody ani stanovisko společností Alstom a Areva ani pouhá účast žalobkyně na schůzkách v rámci dohody GQ nejsou skutečnostmi, které mohou potvrdit důkazy poskytnuté společností ABB ohledně existence uvedené dohody.

K mechanismu oznamování a účtování

– Argumenty účastnic řízení

- 162 Zaprvé žalobkyně uvádí, že se argumentace Komise ohledně mechanismu oznamování a účtování zakládá na tvrzení, podle kterého byli japonští výrobci vnímáni jako případní konkurenti na trhu projektů PISP v EHP. Toto tvrzení je zpochybněno výslovným prohlášením společnosti VA TECH, podle kterého bylo pro evropské výrobce téměř nemožné nabízet své výrobky v Japonsku a *vice versa*, jakož i svědectvím pana M., ze kterého vyplývá, že pro japonské podniky nebylo výnosné proniknout na

evropský trh. V důsledku toho tvrzení ohledně oznamování a účtování spočívají na zjevně nepřesném věcném předpokladu. Kromě toho se v této souvislosti argument Komise, podle kterého existence účtování prokazuje chybějící překážky vstupu na evropský trh, a v důsledku toho existenci obecné dohody, pohybuje v kruhu.

¹⁶³ Zadruhé žalobkyně tvrdí, že tvrzení Komise vztahující se k mechanismu oznamování a účtování nebyla právně dostačujícím způsobem prokázána. Podle ní argumentace Komise spočívá na skutečnosti, že japonští výrobci byli systematicky informováni o projektech PISP v jiných evropských zemích než v domovských zemích, aby mohli kontrolovat jejich účtování ke společné „evropské“ kvótě. Přitom jiné důkazy než prohlášení společnosti ABB uplatněné Komisí neprokazují ani systematickост oznamování ani existenci rozlišování mezi domovskými a jinými evropskými zeměmi.

¹⁶⁴ V tomto ohledu žalobkyně nejprve uvádí, že nebyla účastníkem dohody EQ, a že v důsledku toho může být tato dohoda považována jen za jednostranné rozhodnutí evropských výrobců. Kromě toho podle ní příloha 2 uvedené dohody nestanoví systematické oznamování japonským výrobcům, ale naopak je vylučuje, protože ponechává evropským výrobcům svobodu rozhodnout o případném oznámení evropských projektů. Tento text rovněž nestanoví účtování evropských projektů ke společné „evropské“ kvótě.

¹⁶⁵ Dále je seznam projektů PISP, poskytnutý společností ABB, dokumentem kompilovaným ABB, který nebyl oznámen dalším účastníkům kartelové dohody. Podle žalobkyně tedy není uvedený seznam důkazem systematického oznamování projektů PISP v Evropě japonským podnikům.

166 Konečně výtazek ze žádosti společnosti Hitachi o shovívavost, podle kterého Siemens nechávala pravidelně kolovat tabulku zjednodušující projekty PISP přidělované evropským a japonským podnikům, neupřesňuje, zda se dotčené výměny týkaly projektů PISP v Evropě, a kontext tohoto prohlášení naznačuje, že tomu tak nebylo. Pokud jde o prohlášení obsažené v odpovědi společnosti Hitachi na oznámení námitek, podle kterého bylo oznamování uskutečňováno za účelem umožnit účtování, toto prohlášení nepodpořil žádný další japonský výrobce, a dokonce jej zvláště zpochybnila jak žalobkyně, tak Fuji, která přitom uvedla, že informace týkající se rozdělování projektů PISP v Evropě nebyly japonským výrobcům systematicky oznamovány.

167 Zatřetí žalobkyně uvádí, že mechanismus oznamování a účtování popsany Komisí je komplikovaný a není automaticky používán. Za těchto okolností je málo pravděpodobné, že by nebyl uveden v dohodě GQ nebo v jiném dokumentu existujícím v době, kdy došlo ke sporným skutečnostem.

168 Začtvrté, i za předpokladu, že některé evropské projekty byly účtovány ke společné „evropské“ kvótě stanovené dohodou GQ, tato okolnost neukazuje na protiprávní jednání, kterého se dopustila žalobkyně. Podle žalobkyně mohlo mít účtování vliv pouze mimo území EHP, protože dávalo japonským výrobcům právo na více projektů mimo tuto zónu. Tato okolnost se přitom nerovná porušení článku 81 ES ani článku 53 Dohody o EHP.

169 Komise zpochybňuje opodstatněnost argumentů žalobkyně.

– Závěry Tribunálu

- ¹⁷⁰ Úvodem je třeba poznamenat, že tvrzení Komise o mechanismu oznamování a účtování se nezakládají výslovně na tezi, podle které byli japonští výrobci bráni jako věrohodní konkurenti na trhu EHP. Komise se totiž domnívá, že získala pozitivní důkazy existence tohoto mechanismu. Za těchto okolností je třeba přezkoumat důkazní hodnotu skutečností, které Komise uplatňuje, aby se ověřilo, zda právně dostačujícím způsobem prokazují existenci mechanismu oznamování a účtování bez ohledu na to, že to některé dotčené podniky zpochybnily.
- ¹⁷¹ Je třeba rovněž uvést, že ve svém svědectví pan M. vysloveně potvrdil existenci mechanismu oznamování a účtování. Rovněž prohlásil, že se tento mechanismus netýkal projektů PISP v domovských zemích, a sice v Japonsku a některých evropských zemích. Naopak neuvedl, že existence nebo relevance uvedeného mechanismu byly zpochybněny skutečností, že podle jeho názoru neměly japonské podniky obchodní zájem proniknout na trh EHP.
- ¹⁷² Existence mechanismu spočívajícího v započítávání hodnoty projektů PISP v EHP k celosvětové kvótě stanovené dohodou GQ byla rovněž potvrzena v prohlášeních společnosti ABB.
- ¹⁷³ Pokud jde o dohodu EQ, v bodě 157 výše bylo konstatováno, že bod 4 části „E (E-Members)“ její přílohy 2 byl věnován případnému oznamování informací před rozdělením dotýcných projektů PISP. Tato doložka se naopak netýkala sledování již přidělených projektů. I když obsah uvedené doložky představuje nepřímý důkaz naznačující, že

japonští výrobci byli považováni za věrohodné konkurenty pro účely poskytování určitých projektů PISP v EHP, v důsledku toho opatření, která stanoví, nejsou součástí mechanismu oznamování a účtování, jak jej uvádí Komise. Příloha 2 dohody EQ je proto irrelevantní k prokázání tohoto mechanismu.

- 174 Rovněž, jak uvádí žalobkyně, ze seznamu projektů poskytnutých společnostmi ABB nevyplývá, že japonským výrobcům byly pravidelně oznamovány projekty PISP v EHP. Proto ani dotčený seznam nepředstavuje důkaz mechanismu oznamování a účtování.
- 175 Pokud jde o důkazy poskytnuté společností Hitachi je třeba poznamenat, že když se prohlášení, podle kterého Siemens nechávala pravidelně kolovat tabulky zjednodušující část projektů PISP přidělených různým účastníkům kartelové dohody, čte v kontextu vět, které mu bezprostředně předchází, odkazuje na projekty PISP mimo EHP. V důsledku toho je toto prohlášení rovněž irrelevantní jako důkaz takového mechanismu oznamování a účtování, jaký uvádí Komise, který se týká projektů PISP v EHP.
- 176 Naopak v odpovědi na oznámení námitek Hitachi prohlásila, že před tím, než přerušila svou účast na kartelové dohodě v roce 1999, oznamovali evropští výrobci japonským výrobcům podrobnosti projektů PISP, které budou poskytovat v Evropě, aby umožnili zohlednit tyto projekty při stanovení kvóty projektů PISP mimo EHP přidělovaných oběma skupinám výrobců na základě dohody GQ.
- 177 Toto prohlášení výslovně potvrzuje existenci mechanismu oznamování a účtování, který Komise uplatňuje, až do roku 1999. Navíc je jeho důkazní hodnota vysoká ze dvou důvodů. Zaprvé je uvedené prohlášení v rozporu se zájmy Hitachi, protože s sebou nese existenci vazby mezi koluzní činností v rámci EHP a japonskými výrobci,

a z tohoto důvodu představuje důkaz v neprospěch. Zadruhé je z četby dotyčné části odpovědi na oznámení námitek zjevné, že si Hitachi nebyla vědoma závěrů, které je možné z tohoto prohlášení vyvodit.

- 178 Jak bylo poznamenáno v bodě 55 výše, Hitachi se dále v doplňující odpovědi na oznámení námitek nevrátila k věcnému obsahu svých prohlášení ohledně mechanismu oznamování a účtování.
- 179 Společnost Fuji zase v odpovědi na oznámení námitek prohlásila, že informace týkající se rozdělení projektů PISP v evropských zemích vyloučených z působnosti dohody GQ nebyly systematicky oznamovány japonským výrobcům, a v důsledku toho Fuji nebyla obeznámena s fungováním dohody EQ. Existenci mechanismu oznamování a účtování rovněž zpochybnila žalobkyně, jak vyplývá zejména z výňatku zápisu z jejího slyšení.
- 180 Je třeba nicméně zaprvé poznamenat, že stanovisko společnosti Fuji a žalobkyně není v rozporu s jejich zájmy, protože se snaží zpochybnit existenci jakéhokoliv porušení článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP. Má tedy méně významnou důkazní sílu než relevantní důkazy poskytnuté společnostmi ABB a Hitachi.
- 181 Zadruhé je třeba uvést, že druhořadá úloha společnosti Fuji v rámci kartelové dohody, připomenutá v bodě 144 výše, může vysvětlit skutečnost, že se Fuji neúčastnila veškerých výměn informací ze strany skupiny evropských výrobců. Tato okolnost rovněž zpochybňuje hodnověrnost prohlášení společnosti Fuji v tomto bodě oproti důkazům poskytnutým společnostmi ABB a Hitachi, které byly členy výborů jejich příslušných

skupin a z tohoto důvodu byly blíže spojeny s podrobným fungováním tvrzené kartelové dohody.

182 Dále i když mechanismus oznamování a účtování vyžadoval určitá prováděcí opatření, tato nicméně nebyla zvláště složitá, protože spočívala hlavně v oznamování určitých údajů evropskou skupinou japonské skupině, které bylo souběžné s oznamováním podle dohody GQ o projektech PISP mimo EHP. V důsledku toho se nezdá, že by taková opatření nezbytně vyžadovala písemná pravidla, s ohledem rovněž na vůli účastníků protisoutěžní dohody omezit riziko jejího odhalení.

183 S ohledem na výše uvedené je třeba dospět k závěru, že existence mechanismu oznamování a účtování byla právně dostačujícím způsobem prokázána důkazy poskytnutými společnostmi ABB, jak byly potvrzeny prohlášeními společnosti Hitachi v její odpovědi na oznámení námitek.

184 V rozporu s tvrzením žalobkyně ze skutečností uvedených v předchozím bodě nevyplyvá, že mechanismus oznamování a účtování byl prováděn příležitostně a libovolně. I když se totiž prohlášení společností ABB a Hitachi a svědectví pana M. výslovně tímto předmětem nezabývají, z formulací použitých v dotyčných dokumentech jasné vyplývá, že oznamování bylo pravidelným postupem, používaným na všechny dotyčné účastníky a projekty. Jak bylo vysvětleno v bodě 181 výše, prohlášení společnosti

Fuji jsou v tomto bodě méně hodnověrná než důkazy poskytnuté společnostmi ABB a Hitachi. Dále již bylo v bodě 173 výše poznamenáno, že se příloha 2 dohody EQ netýká oznamování a účtování, jaké tvrdí Komise, a tedy není v tomto ohledu relevantní.

- ¹⁸⁵ Pokud jde o dobu provádění mechanismu oznamování a účtování, prohlášení společnosti ABB se netýkají zvláštního období, a tedy mohou být *a priori* vykládána tak, že odkazují na celou dobu protiprávního jednání. Prohlášení pana M. se zase týkají období, během kterého se účastnil činností kartelové dohody, a sice mezi rokem 1988 a červnem 2002. Jelikož bylo v bodě 90 výše poznamenáno, že důkazy poskytnuté společnostmi ABB musí být potvrzeny dalšími důkazy, je nicméně třeba uvést, že prohlášení se týkají doby před tím, než podnik Hitachi přerušil v roce 1999 svou účast na kartelové dohodě. Je tedy třeba mít za to, že existence mechanismu oznamování a účtování byla po posledně uvedené období prokázána.

- ¹⁸⁶ Pokud jde o relevanci mechanismu oznamování a účtování v rámci prokázání obecné dohody, je třeba mít za to, že představuje závažný nepřímý důkaz toho, že japonští výrobci byli evropskými výrobci vnímáni jako případní věrohodní konkurenti na trhu EHP. Za předpokladu, že by byl evropský trh skutečně pro japonské výrobce neproniknutelný z důvodu překážek vstupu, neměli by totiž evropští výrobci důvod oznamovat výsledky přidělování určitých projektů PISP v rámci EHP a *a fortiori* účtovat tytéž projekty do společné „evropské“ kvóty stanovené dohodou GQ, protože by je toto účtování zbavovalo části projektů PISP v oblastech, kterých se týkala dohoda GQ. Existence takového mechanismu oznamování a účtování tedy znamená, že japonské podniky mohly proniknout na evropský trh. Pokud tak neučinily, bylo to proto, že se zavázaly to neudělat výměnou za větší část projektů PISP mimo EHP.

Dotčený mechanismus tak představuje vazbu mezi koluzními činnostmi v rámci EHP a japonskými výrobci, a z tohoto důvodu nepřímý důkaz existence obecné dohody.

¹⁸⁷ Otázka, zda mechanismus oznamování a účtování měl účinky na trh EHP nemá v projednávaném případě význam. Jak již totiž bylo poznamenáno v bodě 97 výše, základem pro výtku Komise určenou žalobkyni v napadeném rozhodnutí je závazek japonských podniků neproniknout na trh EHP, který je nepřímo prokázán existencí mechanismu oznamování a účtování. Z napadeného rozhodnutí naopak nevyplývá, že podle názoru Komise představuje uvedený mechanismus samostatné porušení článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP.

¹⁸⁸ Podle úvahy uvedené v bodě 186 výše rovněž není nezbytné prokázat, že se mechanismus oznamování a účtování netýkal projektů PISP v evropských domovských zemích, aby mohl být uvedený mechanismus považován za relevantní nepřímý důkaz existence obecné dohody. Případné nepotvrzení svědectví pana M. je tudíž v tomto bodě irelevantní.

¹⁸⁹ S ohledem na všechno výše uvedené je třeba dospět k závěru, že existence pravidelného oznamování určitých projektů PISP v EHP skupině japonských výrobců po jejich přidělení a účtování stejných projektů ke společné „evropské“ kvótě stanovené dohodou GQ byla prokázána ohledně období mezi rokem 1988 a přerušением účasti podniku Hitachi na kartelové dohodě v roce 1999, prohlášeními společností ABB a Hitachi a svědectvím pana M. Dále dotčený mechanismus představuje nepřímý důkaz existence obecné dohody uplatněné Komisí.

K důkazům údajně zpochybňujícím existenci obecné dohody

– Argumenty účastnic řízení

- ¹⁹⁰ Žalobkyně zaprvé uvádí, že ze spisu vyplývá, že na schůzce dne 15. července 2002 Hitachi odmítla návrh uzavřít obecnou dohodu předložený společností Alstom.
- ¹⁹¹ Zadruhé žalobkyně tvrdí, že existenci obecné dohody zpochybňuje nejen ona, ale i společnosti Hitachi, Melco, VA TECH a Siemens. Zejména Siemens předložila prohlášení jednoho z jejích zaměstnanců, který se účastnil činností kartelové dohody, pana T., podle kterého žádná dohoda o vzájemném vyhrazení japonského a evropského trhu neexistovala. Přitom v napadeném rozhodnutí se Komise touto skutečností nezabývala, ale opřela se o vzájemně si odporující důkazy poskytnuté společností ABB.
- ¹⁹² Žalobkyně rovněž připomíná, že podle ní je existence obecné dohody ve značné míře irelevantní pro evropské výrobce, kteří připustili existenci evropské kartelové dohody. Za těchto okolností bylo jejich mlčení předvídatelné, protože měli zájem na zpochybnění co nejmenšího počtu skutkových okolností, aby neohrozili výsledek své žádosti o shovívavost.
- ¹⁹³ Zatřetí žalobkyně vytýká Komisi, že nezohlednila dohodu nazvanou „General Rules for GE Agreement“ (dále jen „dohoda GE“), uzavřenou evropskými výrobci dne 17. března 1987 za účelem rozdělení projektů PISP v Evropě.

¹⁹⁴ Podle žalobkyně existence dohody týkající se projektů PISP v Evropě, která předchází uzavření dohody GQ, zpochybňuje nejprve tvrzení Komise, podle kterého obecná dohoda nabízela evropským výrobcům podporu při organizování kartelové dohody o uvedených projektech. Dále existence dohody GE zpochybňuje rovněž zjištění Komise uvedené v napadeném rozhodnutí, podle kterého přidělování projektů PISP na celosvětové úrovni začalo přidělením japonského trhu japonským výrobcům a evropského trhu evropským výrobcům. Koluze spíše začala, když si evropští výrobci rozdělili evropský trh. Konečně, evropští výrobci prováděli kartelovou dohodu týkající se projektů PISP v Evropě, a proto neměli žádný zájem rozdělit si uvedené projekty s japonskými podniky, které nebyly na trhu EHP považovány za věrohodné konkurenty, ani uzavřít s nimi obecnou dohodu.

¹⁹⁵ Komise zpochybňuje opodstatněnost argumentů žalobkyně.

– Závěry Tribunálu

¹⁹⁶ Zaprvé, jak bylo uvedeno v bodě 155 výše, je třeba mít za to, že na schůzce dne 10. července 2002 navrhla Alstom rozšíření obecné dohody, jak tvrdí Komise, na země střední a východní Evropy. Tato okolnost potvrzuje existenci obecné dohody.

¹⁹⁷ Zadruhé se Komise nedopustila pochybení tím, že měla za to, že prohlášení a svědectví společnosti ABB, prohlášení společnosti Fuji týkající se existence obecné dohody, jakož i prohlášení Hitachi týkající se oznamování a účtování je třeba považovat za

skutečnosti s větší důkazní silou než zpochybnění existence obecné dohody žalobkyní, společnostmi Hitachi, Melco, TM T & D, VA TECH a Siemens.

- 198 Na rozdíl od první skupiny důkazů totiž dotčená zpochybnění nejsou v rozporu se zájmem dotýčných podniků, protože směřují ke zpochybnění existence jakéhokoli porušení článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP. Toto zjištění se použije rovněž na svědectví pana T., ve kterém se tento omezil na vysvětlení vzniku dohody GQ, zpochybnění existence obecné dohody a uplatnění překážek vstupu jak na trh EHP, tak na japonský trh. Pokud jde zejména o obecnou dohodu, svědectví pana T. nepřináší nové důkazy oproti důkazům poskytnutým osobami, kterým bylo určeno oznámení námitek.
- 199 Není ani možné mít za to, že evropské podniky, včetně Siemens, neměly zájem na zpochybnění existence obecné dohody, protože tuto dohodu Komise v oznámení námitek vyložila jako tajnou dohodu mezi evropskými a japonskými výrobci týkající se trhu EHP a představující v důsledku toho porušení článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP. Přitom takové zjištění by bylo zájmům evropských výrobců přinejmenším potenciálně na škodu v případě, kdy by další námitky, které vůči nim Komise vznesla, nemohly být prokázány právně dostačujícím způsobem.
- 200 Zatřetí se argumentace žalobkyně ohledně dohody GE zakládá na předpokladu, podle kterého byla tato dohoda podepsána a prováděna nezávisle na dohodě GQ nebo obecné dohodě. V tomto ohledu je nesporné, že dohoda GE byla podepsána před dohodou GQ a dohodou EQ. Nicméně tato okolnost neznamená, že nebyla spojena s jinými složkami celosvětové kartelové dohody, jak tvrdí Komise.

- 201 Podle jejího článku 15 totiž měla být dohoda GE původně přechodným řešením platným až do vstupu dohody GQ v platnost, a pokud by se tak nestalo, měla být znovu vyjednána po 31. prosinci 1988. Zdá se tak, že při uzavření dohody GE již signatáři předvíдали vytvoření celosvětové kartelové dohody a její různé prvky, včetně – podle tvrzení Komise – obecné dohody. Tento výklad je potvrzen svědectvím pana M., podle kterého celosvětová kartelová dohoda byla před podepsáním dohody GQ předmětem složitých vyjednávání trvajících několik let.
- 202 Kromě toho podle pana M předcházel vzájemný závazek obou skupin výrobců neproniknout na domácí trhy druhé skupiny, který je základem obecné dohody uplatněné Komisí, uzavření dohody GQ. V důsledku toho mohl být tento závazek evropskými výrobci zohledněn při podpisu dohody GE.
- 203 Za těchto okolností není možné mít za to, že dohoda GE zpochybňuje existenci obecné dohody uplatněné Komisí.

Celkové posouzení

- 204 Z přezkumu uskutečněného v bodech 111 až 189 výše vyplývá zaprvé, že prohlášení ABB a svědectví jejích zaměstnanců a bývalého zaměstnance ukázalo existenci dohody, podle které se evropští a japonští výrobci vzájemně zavázali neproniknout na domácí trhy druhé skupiny. Uvedené důkazy umožňují rovněž identifikovat strany

dohody a dospět k závěru, že i když tato dohoda pravděpodobně předcházela dohodě GQ, byla nejpozději uzavřena v okamžiku uzavření poslední uvedené dohody.

- 205 Zadruhé je existence výše uvedené vzájemné dohody potvrzena návrhem předloženým společností Alstom na schůzce dne 10. července 2002. Existence závazku japonských podniků neproniknout na evropský trh je rovněž potvrzena prohlášeními společnosti Fuji.
- 206 Zatřetí z prohlášení a svědectví společnosti ABB, potvrzených prohlášeními Hitachi, vyplývá, že japonští výrobci souhlasili, přinejmenším v období let 1988 až 1999, s pravidelným oznamováním výsledků přidělování určitých projektů PISP v EHP a jejich účtováním ke společné „evropské“ kvótě stanovené dohodou GQ. Rovněž podle bodu 4 části „E (E-Members)“ přílohy 2 dohody EQ evropští výrobci stanovili možnost oznamovat japonským výrobcům podrobnosti o určitých projektech PISP v EHP před jejich přidělením. Tyto dvě okolnosti naznačují, že japonští výrobci byli považováni za věrohodné konkurenty pro poskytování určitých projektů PISP v EHP, ale že se zavázali neproniknout na evropský trh výměnou za větší část projektů PISP v jiných oblastech. Představují tedy nepřímé důkazy existence vzájemné dohody mezi evropskými a japonskými výrobci.
- 207 Důkazy vznesené Komisí tak podporují její tvrzení o existenci obecné dohody, jak byla shrnuta v bodě 96 výše. Naopak důkazy uplatněné žalobkyní a posouzené v bodech 196 až 203 výše nemohou uvedená tvrzení zpochybnit. Je proto třeba dospět k závěru, že existence obecné dohody byla prokázána právně dostačujícím způsobem.

208 Tento závěr znamená zamítnutí výtky žalobkyně vycházející z porušení zásady presumpce nevinu a z toho, že Komise překročila svou pravomoc, jak bylo vysvětleno v bodě 101 výše.

209 Jelikož se Komise neopřela pouze o chování dotčených podniků na trhu, aby dospěla k závěru o existenci vytýkaného protiprávního jednání, rovněž nestačí, aby žalobkyně nahradila vysvětlení Komise jiným věrohodným vysvětlením skutečností. V důsledku toho je alternativní vysvětlení navržené žalobkyní irelevantní v rozsahu, v němž se týká existence uvedeného protiprávního jednání.

210 Za těchto okolností je třeba zamítnout první žalobní důvod.

211 Dále z výše uvedeného vyplývá, že Komise mohla dospět k závěru o existenci obecné dohody, aniž zohlednila vyjádření společnosti Fuji ze dne 21. listopadu 2006 jako důkaz v neprospěch. V souladu s tím, co bylo uvedeno v bodě 53 výše, je tudíž třeba s konečnou platností zamítnout druhou část třetího žalobního důvodu, vycházející z porušení práva na přístup ke spisu, a tedy třetí žalobní důvod v plném rozsahu.

K druhému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z toho, že Komise neprokázala existenci jediného a trvajícího protiprávního jednání

212 V rámci první části druhého žalobního důvodu žalobkyně uvádí, že Komise neprokázala existenci jediného protiprávního jednání zahrnujícího dohodu GQ, obecnou dohodu a protisoutěžní jednání evropských výrobců v rámci EHP. V rámci druhé části druhého žalobního důvodu žalobkyně tvrdí, že Komise neprokázala ani existenci

kartelové dohody mezi zářím 1999 a 25. březnem 2002, ani její účast na kartelové dohodě během téhož období.

213 Komise zpochybňuje opodstatněnost argumentů žalobkyně.

K první části, týkající se prokázání jediného protiprávního jednání

– Argumenty účastnic řízení

214 Žalobkyně tvrdí, že i za předpokladu, že by Komise odpovídajícím způsobem prokázala existenci obecné dohody, toto neprokazuje, že zamýšlela přispět k rozdělení projektů, manipulaci s nabídkami, stanovení cen a jiným protisoutěžním jednáním přijatým v rámci EHP evropskými výrobci. Poznnamenává, že v napadeném rozhodnutí měla Komise za to, že evropští výrobci se snažili neprozradit japonským výrobcům činnosti evropské kartelové dohody upravené dohodou EQ, přičemž dokonce připravili podrobnou dohodu o vzájemném nezveřejňování.

215 Žalobkyně se tedy domnívá, že podmínky, které vyžaduje judikatura, aby mohl být podnik shledán odpovědným za všechny prvky protiprávního jednání, a v projednávaném případě zejména za jednání evropských výrobců, nejsou splněny. Žalobkyně tvrdí, že se nikdy neúčastnila schůzek týkajících se kartelu v rámci EHP. Dále Komise

neprokázala, že žalobkyně chtěla svým chováním přispět ke společným cílům sledovaným všemi účastníky kartelové dohody. V tomto ohledu nepostačuje pouze to, že si žalobkyně mohla dovodit existenci koluzního jednání v rámci EHP.

216 Žalobkyně rovněž uvádí, že Komise nemá pravomoc stíhat a sankcionovat takové dohody, jejímž cílem nebo výsledkem není omezení hospodářské soutěže v rámci EHP, jako je dohoda GQ.

217 Komise zpochybňuje opodstatněnost argumentů žalobkyně.

– Závěry Tribunálu

218 Dohody a jednání ve vzájemné shodě, na které se vztahuje čl. 81 odst. 1 ES, nutně vyplývají ze shody několika podniků, které jsou všechny spolupachateli protiprávního jednání, avšak jejich účast může mít různé podoby podle zejména charakteristik dotčeného trhu a postavení každého podniku na tomto trhu, sledovaných cílů a zvolených nebo zamýšlených způsobů provedení. Pouhá okolnost, že každý podnik se protiprávního jednání účastní v podobě jemu vlastní, však nepostačuje k vyloučení jeho odpovědnosti za celé protiprávní jednání, včetně chování fakticky uskutečňovaného jinými účastníky se podniky, avšak s tímž protisoutěžním cílem nebo účinkem (rozsudek Soudního dvora ze dne 8. července 1999, Komise v. Anic Participazioni, C-49/92 P, Recueil, s. I-4125, body 79 až 80). Výše uvedená judikatura je obdobně použitelná na čl. 53 odst. 1 Dohody o EHP.

219 Podnik, který se účastnil protiprávního jednání prostřednictvím chování, které mu bylo vlastní, spadalo pod pojem „dohoda nebo jednání ve vzájemné shodě“, mělo protisoutěžní cíl ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES a mělo přispět k uskutečnění protiprávního jednání jako celku, je rovněž odpovědný během celého období své účasti na uvedeném protiprávním jednání za chování uskutečněná ostatními podniky v rámci téhož protiprávního jednání, jestliže je prokázáno, že dotčený podnik věděl o protiprávním chování ostatních účastníků nebo ho mohl rozumně předvídat a byl připraven přijmout z toho plynoucí riziko (rozsudek Komise v. Anic Participazioni, bod 218 výše, bod 83). Výše uvedená judikatura je obdobně použitelná na čl. 53 odst. 1 Dohody o EHP.

220 V projednávaném případě z přezkumu prvního žalobního důvodu zaprvé vyplývá, že se japonské podniky, mezi nimi žalobkyně, účastnily spolu s evropskými podniky obecné dohody, která byla dohodou mezi podniky ve smyslu článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP týkající se evropského trhu projektů PISP. V důsledku toho měla Komise pravomoc stíhat a sankcionovat účast žalobkyně na této dohodě. Kromě toho existence obecné dohody znamená, že japonské podniky věděly o skutečnosti, že byly projekty PISP v EHP vyhrazeny evropským výrobcům.

221 V tomto ohledu je irelevantní okolnost, že se žalobkyně neúčastnila zvláštních koluzních opatření v EHP. S přihlédnutím k jejímu závazku podle obecné dohody, nebyla její účast potřebná. Japonští výrobci totiž neměli žádný zájem na zasahování do samotného přidělování projektů PISP v EHP, které se zavázali nezískat. Jejich jediným zájmem bylo znát hodnotu dotyčných projektů a totožnost osob, jimž byly přiděleny, aby mohli sledovat účtování do společné „evropské“ kvóty stanovené dohodou GQ. Přitom přinejmenším v období mezi lety 1988 a 1999 byly tyto informace japonským výrobcům sdělovány prostřednictvím mechanismu oznamování.

- 222 Za těchto okolností je třeba mít za to, že pasivní úloha japonských výrobců v případě přidělování projektů PISP na trhu EHP nevyplývala z jejich dobrovolné volby, ale z formy jejich účasti na dohodě týkající se trhu EHP. Tato účast byla naopak předběžnou podmínkou toho, aby mohlo být mezi evropskými výrobci uskutečňováno přidělování projektů PISP v EHP buď podle zásady ochrany domovských zemí, nebo podle dohody GE.
- 223 Zadruhé prohlášení společnosti ABB a svědectví pana M. naznačují, že i když obecná dohoda nebyla v dohodě GQ výslovně uvedena, byla v pozadí jejího fungování, protože umožňovala navodit důvěru nezbytnou pro fungování celosvětové kartelové dohody. Existence vazby mezi obecnou dohodou a dohodou GQ je potvrzena svědectvím pana V.-A., které ukázalo, že na schůzce dohody GQ byla mezi evropskými podniky a zástupcem japonských podniků diskutována nezbytnost dodržovat obecnou dohodu.
- 224 Zatřetí představuje mechanismus oznamování a účtování vazbu mezi koluzními činnostmi evropských podniků v rámci EHP a celosvětovou kartelovou dohodou upravenou dohodou GQ. Prostřednictvím tohoto mechanismu se totiž zohledňovaly výsledky přidělování určitých projektů PISP v EHP v rámci přidělování těchto projektů v jiných oblastech podle dohody GQ. Existence dotyčného mechanismu je prokázána prohlášeními a svědectvími společnosti ABB a prohlášeními Hitachi.
- 225 V této souvislosti ze skutečností sdělených žalobkyní nevyplývá, že dohoda o nezveřejňování mezi evropskými výrobci byla skutečně uzavřena ani *a fortiori* že výměna informací mezi oběma skupinami výrobců byla touto okolností ovlivněna.

226 Začtvrté je třeba mít za to, že z důvodu pravidelného oznamování výsledků nabídkových řízení týkajících se určitých projektů PISP v EHP uskutečňovaného přinejmenším v letech 1988 až 1999 mohly japonské podniky rozumně předpokládat, že přidělování projektů PISP v EHP mezi evropskými výrobci bylo výsledkem koluzního chování. Skutečnost, že byly skupině výrobců během několika let pravidelně, bez zjevného legitimního důvodu oznamovány výsledky nabídkových řízení, kterých se účastnili členové jiné skupiny výrobců téhož průmyslového odvětví, překračuje meze běžného soutěžního chování. Oznamování tedy mělo vyvolat pochybnosti o podmínkách, za kterých byly dotyčné projekty PISP přidělovány. Tak je tomu tím spíše, že výsledky nabídkových řízení nepředstavují nezbytně veřejné údaje, zejména o nabídkových řízeních zahájených soukromými podniky a o podrobnostech přijaté nabídky.

227 V tomto ohledu Komise správně uvedla v bodě 277 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že obeznámenost s koluzní povahou přidělování projektů PISP v EHP získaná japonskými podniky díky mechanismu oznamování v letech 1988 až 1999 nemohla být ovlivněna případným následným přerušením oznamování. To platí dokonce pro společnost TM T & D. Tato společnost totiž převzala činnosti v oblasti PISP od svých akcionářů, kteří byli oba účastníky kartelové dohody. Za těchto okolností je možné mít za to, že o přidělování projektů PISP v EHP měla stejné znalosti jako uvedení akcionáři.

228 Zapáté byly obecná dohoda, celosvětová kartelová dohoda upravená dohodou GQ a koluzní činnosti evropských výrobců v rámci EHP prováděny současně, týkaly se stejných výrobků a zahrnovaly stejné evropské výrobce, a pokud jde o obecnou dohodu a dohodu GQ, i stejné japonské výrobce. Rovněž měla různá opatření stejný společný cíl, a sice zavedení systému rozdělení celosvětového trhu projektů PISP a přidělování těchto projektů různým účastníkům.

229 S ohledem na výše uvedené je třeba dospět k závěru, že se Komise nedopustila pochybení tím, že konstatovala, že obecná dohoda, celosvětová kartelová dohoda upravená dohodou GQ a koluzní činnosti evropských výrobců v rámci EHP tvořily jediné protiprávní jednání sledující společný cíl. V důsledku toho je třeba zamítnout první část druhého žalobního důvodu.

K druhé části, týkající se prokázání trvajících protiprávního jednání a trvajících účasti žalobkyně na něm

– Argumenty účastnic řízení

230 Žalobkyně tvrdí, že Komise neprokázala, že se žalobkyně účastnila dohody GQ v průběhu období, během kterého se na ní nepodílely další podniky, to znamená od září 1999 do 25. března 2002.

231 Žalobkyně nejprve uvádí, že se během tohoto období z důvodu zejména nepřítomnosti společnosti Siemens kartelová dohoda „rozpadla“ a schůzky dohody GQ se vyvinuly ve víceméně neformální diskusní fórum bez protisoutěžního cíle či výsledku.

232 Konečně žalobkyně tvrdí, že se během dotyčného období neúčastnila dohody GQ. Tato okolnost je potvrzena prohlášením společnosti Areva, podle kterého bylo v roce 2002 nezbytné kontaktovat TM T & D ohledně diskusí o trhu PISP, což znamená, že

se TM T & D neúčastnila probíhajících diskusí. Dále je prohlášení společnosti ABB ohledně pokračování kartelové dohody mezi zářím 1999 a březnem 2002 rozporné, jelikož ABB zároveň tvrdila, že žalobkyně pokračovala v operacích kartelové dohody a že se TM T & D připojila ke kartelové dohodě později, ve stejné době jako zejména společnost Siemens. Navíc nejsou prohlášení společnosti ABB potvrzená a předložil je podnik, který žádal o ochranu před pokutami.

²³³ Konečně žalobkyně poznamenává, že odkazy Komise na kartelovou dohodu se pro relevantní období vztahují k dohodě GQ a případně k dohodám existujícím mezi evropskými podniky, ale nikoliv k obecné dohodě.

²³⁴ Komise zpochybňuje opodstatněnost argumentů žalobkyně.

– Závěry Tribunálu

²³⁵ Podle judikatury, dojde-li ke sporu ohledně existence protiprávního jednání, požadavek právní jistoty, na kterou mají nárok všechny hospodářské subjekty, znamená, že Komise, která nese důkazní břemeno ohledně protiprávních jednání, která zjistila, musí předložit důkazy, které mohou dostatečně právně doložit existenci skutkových okolností zakládajících protiprávní jednání. Pokud jde konkrétně o tvrzenou dobu trvání protiprávního jednání, tatáž zásada právní jistoty stanoví, že jestliže neexistují důkazy, na jejichž základě by bylo možné přímo určit dobu trvání protiprávního jednání, Komise uplatní alespoň důkazy, jež se vztahují ke skutečnostem, které jsou dostatečně časově blízké, aby tak bylo možné důvodně připustit, že toto protiprávní jednání trvalo nepřetržitě mezi dvěma danými daty (rozsudky Tribunálu ze dne

7. července 1994, *Dunlop Slazenger v. Komise*, T-43/92, Recueil, s. II-441, bod 79; ze dne 6. července 2000, *Volkswagen v. Komise*, T-62/98, Recueil, s. II-2707, bod 188, a *Degussa v. Komise*, T-279/02, Recueil, s. II-897, body 114 a 153).

²³⁶ Dále skutečnost, že důkaz o existenci trvajících protiprávního jednání nebyl podán pro určitá vymezená období, nebrání tomu, aby bylo na protiprávní jednání nahlíženo jako na uskutečněné během celkového období delšího než tato vymezená období, pokud je takové zjištění podloženo objektivními a shodujícími se indiciemi. V případě protiprávního jednání, které trvá několik let, nemá skutečnost, že se kartelová dohoda projevuje v různých obdobích, která mohou být od sebe oddělena delším či kratším časovým odstupem, dopad na existenci této kartelové dohody, pokud jednotlivé skutky, které jsou součástí tohoto protiprávního jednání, sledují jeden a tentýž cíl a jsou součástí jediného a trvajících protiprávního jednání (rozsudek Soudního dvora ze dne 21. září 2006, *Technische Unie v. Komise*, C-113/04 P, Sb. rozh. s. I-8831, bod 169).

²³⁷ Pokud jde o pokračování v kartelové dohodě mezi zářím 1999 a březnem 2002, je třeba úvodem poznamenat, že v rozsahu, v němž závazek japonských podniků podle obecné dohody nespočíval v konání, ale v nekonání, je skutečně složité prokázat, že tato dohoda byla trvale dodržována.

²³⁸ Nicméně ze svědectví pana M. zaprvé vyplývá, že až do konce jeho zapojení do kartelu v červnu 2002 byly jak dohoda GQ, tak obecná dohoda nadále prováděny za účasti japonských podniků jiných než Hitachi bez ohledu na skutečnost, že nepřítomnost této společnosti a společnosti Siemens vedla k nižší účinnosti této operace. Stejně tvrzení vyplývá z prohlášení společnosti ABB.

- 239 Zadruhé ve své odpovědi na oznámení námitek Fuji potvrzuje, že se japonské podniky účastnily protiprávního jednání, včetně obecné dohody, až do září 2000, což je datum, ke kterému údajně odstoupila od kartelové dohody.
- 240 Zatřetí se v bodě 155 výše dospělo k závěru, že na schůzce ze dne 10. července 2002 Alstom navrhla rozšíření obecné dohody na země střední a východní Evropy. Tato okolnost znamená, že uvedená dohoda existovala jak k datu této schůzky, tak během určitého období, které jí předcházelo.
- 241 Začtvrté trvalá nepřítomnost japonských výrobců na evropském trhu projektů PISP během dotyčného období rovněž představuje nepřímý důkaz, který vede k domněnce, že obecná dohoda byla nadále prováděna.
- 242 Zapáté v rozsahu, v němž bylo v rámci první části tohoto žalobního důvodu konstatováno, že se Komise nedopustila pochybení tím, že dospěla k závěru o existenci jediného protiprávního jednání zahrnujícího zejména obecnou dohodu a dohodu GQ, je třeba mít v rozporu s tvrzením žalobkyně za to, že důkaz trvajících fungování dohody GQ mezi zářím 1999 a březnem 2002 představuje relevantní nepřímý důkaz toho, že obecná dohoda byla rovněž během uvedeného období prováděna. Jelikož se jednalo o jediné protiprávní jednání, přichází v úvahu, že by zánik obecné dohody narušil fungování dohody GQ.
- 243 Přitom žalobkyně nepochybně zjištění provedená v bodech 191 až 196 odůvodnění napadeného rozhodnutí, podle kterého si společnosti ABB, Alstom a Melco v prosinci 2000 a v lednu 2001 vyměnily řady faxů ohledně přidělování projektů podle dohody GQ.

244 Žalobkyně rovněž potvrdila, že se mezi schůzkami dohody GQ uvedenými v bodě 197 odůvodnění napadeného rozhodnutí, účastnila schůzek ze dne 18. května, 13. července a 14. září 2000 a zároveň při tom zpochybnila, že se konaly další uvedené schůzky.

245 Konečně žalobkyně nezpochybňuje, že projekty PISP uvedené v bodě 198 odůvodnění napadeného rozhodnutí byly přidělovány podle dohody GQ a nepředkládá důkazy, které by naznačovaly, že by se distancovala od výsledků přidělování nebo že by je nedodržovala. Přitom tato přidělování znamenají, že mezi 27. srpnem 1998, datem, kdy byla uzavřena dohoda o projektu uvedeném v bodě 198 písm. h) odůvodnění napadeného rozhodnutí a 12. říjnem 2001, datem, ke kterému dohoda o projektu uvedeném v bodě 198 písm. a) napadeného rozhodnutí přestala vyvolávat účinky, kartelová dohoda fungovala nebo přinejmenším vyvolávala účinky. V tomto ohledu je třeba připomenout, že se článek 81 ES použije i tehdy, když účinky kartelové dohody trvají, aniž je tato dohoda formálně ukončena (rozsudky Tribunálu ze dne 10. března 1992, ICI v. Komise, T-13/89, Recueil, s. II-1021, bod 254, a ze dne 13. prosince 2001, Acerinox v. Komise, T-48/98, Recueil, s. II-3859, bod 63). Výše uvedená judikatura je obdobně použitelná na čl. 53 odst. 1 Dohody o EHP.

246 S ohledem na tyto skutečnosti nemůže být přijata argumentace žalobkyně, podle které se během dotyčného období staly schůzky dohody GQ diskusním fórem, které nemělo protisoutěžní cíl nebo výsledek, a to nezávisle na otázce, zda byl tento argument předložen během správního řízení. To platí tím spíše, že tato argumentace není potvrzena jinými důkazy než nepodpořenými prohlášeními společnosti Melco.

247 Proto je třeba mít za to, že se důkazy uplatněné Komisí o provádění obecné dohody a dohody GQ mezi zářím 1999 a březnem 2002 vztahují ke skutečnostem, které jsou dostatečně časově blízké, což znamená, že pro dotyčné období bylo prokázáno trvající protiprávní jednání.

248 Je třeba doplnit, že se skutečnosti uvedené v bodech 238 až 245 výše týkají jak provádění obecné dohody a dohody GQ obecně, tak osobní účasti žalobkyně na dotčených dohodách. Ostatně v rámci některých projektů uvedených v seznamu převzatém v bodě 198 odůvodnění napadeného rozhodnutí, jehož obsah žalobkyně nezpochybnila, je žalobkyně identifikována jako tajemník skupiny japonských výrobců. Přitom tato skutečnost znamená, že se v okamžiku přidělování dotyčných projektů žalobkyně aktivně účastnila dohody GQ.

249 V této souvislosti se odkazy na nezbytnost kontaktovat TM T & D v rámci jednání, která se konala v roce 2002 a na skutečnost, že se připojila ke kartelové dohodě v roce 2002 mohou vysvětlit tím, že se během tohoto období vytvářel společný podnik společností Toshiba a Melco, aby převzal činnosti svých akcionářů v oblasti PISP. Jelikož TM T & D představoval novou strukturu spojující relevantní činnosti dvou účastníků kartelové dohody, je logické, že s ní musely být diskutovány zamýšlené změny systému kartelové dohody.

250 Pokud jde o údajný zájem podniku, který požádal o ochranu před pokutami, a jeho zaměstnanců a bývalých zaměstnanců nadhodnotit protisoutěžní chování jiných podniků dotčených šetřením, je třeba odkázat na body 94, 95, 111 a 112 výše.

251 Ze všeho výše uvedeného vyplývá, že účast žalobkyně na kartelové dohodě mezi zářím 1999 a březnem 2002 byla prokázána důkazy, které jsou dostatečně časově blízké.

252 Je tedy třeba zamítnout druhou část druhého žalobního důvodu, a z tohoto důvodu druhý žalobní důvod v plném rozsahu.

253 Vzhledem k tomu, že žádný ze žalobních důvodů uplatněných na podporu návrhu směřujícího ke zrušení článků 1 a 2 napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž se týkají žalobkyně, nemůže obstát, je třeba uvedený návrh zamítnout.

2. K návrhu směřujícímu ke zrušení nebo podstatnému snížení pokuty uložené žalobkyni

254 V rámci svého čtvrtého žalobního důvodu žalobkyně tvrdí, že pokuta, která jí byla uložena, je diskriminační a nadměrná. Tento žalobní důvod se dělí do šesti částí. První část vychází z nesprávného posouzení závažnosti účasti žalobkyně na protiprávním jednání. Druhá část vychází z nesprávného posouzení doby trvání protiprávního jednání. Třetí část vychází z nedodržení povinnosti uvést odůvodnění ohledně stanovení pokuty. Čtvrtá část vychází z pochybení při určení výchozí částky pokuty. Pátá část vychází z nadměrnosti pokuty za protiprávní jednání spáchané společností TM T & D. Šestá část vychází z nesprávného posouzení polehčujících okolností.

255 Komise zpochybňuje opodstatněnost argumentů žalobkyně.

K první části, vycházející z nesprávného posouzení závažnosti účasti žalobkyně na protiprávním jednání

Argumenty účastnic řízení

²⁵⁶ Žalobkyně poznamenává, že poměr pokut uložených evropským výrobcům a japonským výrobcům odpovídá poměru kvót definovanému dohodou GQ. Vyvozuje z toho, že jí byla uložena pokuta za její chování v rámci dohody GQ. Přitom takový přístup je nesprávný a diskriminační. Komise zaprvé nezohlednila, že závažnost její účasti na kartelové dohodě byla menší, jelikož se účastnila pouze obecné dohody, zatímco evropští výrobci se účastnili jak obecné dohody, tak koluzních činností týkajících se projektů PISP v EHP. Zadruhé žalobkyně uvádí, že Komise tím, že ji sankcionovala za chování mimo EHP, překročila svou pravomoc.

²⁵⁷ Komise zpochybňuje opodstatněnost argumentů žalobkyně.

Závěry Tribunálu

²⁵⁸ Podle judikatury, jestliže se protiprávního jednání dopustilo více podniků, je třeba přezkoumat závažnost účasti každého z nich na protiprávním jednání (viz rozsudek Komise v. Anic Partecipazioni, bod 218 výše, bod 150 a citovaná judikatura).

Skutečnost, že se určitý podnik nepodílel na všech skutečnostech zakládajících kartelovou dohodu nebo že hrál malou roli v těch aspektech, jichž se účastnil, tak musí být zohledněna při posouzení závažnosti protiprávního jednání a určení pokuty (rozsudek Komise v. Anic Partecipazioni, bod 218 výše, bod 90).

259 V tomto ohledu je úvodem třeba upřesnit, že napadené rozhodnutí nesankcionuje účast jeho adresátů na dohodě GQ, která se netýká území EHP. Článek 1 napadeného rozhodnutí totiž jasně prohlašuje, že porušení článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP se týká projektů PISP v EHP. Za těchto okolností musí být zamítnut argument žalobkyně vycházející z údajné nedostatečné pravomoci Komise.

260 Ostatně z přezkumu prvního žalobního důvodu vyplývá, že účast japonských a evropských výrobců na dohodách a jednáních ve vzájemné shodě týkajících se EHP neměla stejnou povahu. Japonské podniky se totiž v rámci obecné dohody zavázaly neproniknout na trh EHP a jejich účast tedy spočívá v nekonání. Evropské podniky si zase rozdělily různé projekty PISP na témže trhu, prostřednictvím pozitivních koluzních aktů.

261 Závažnost těchto dvou druhů chování se však podstatně neliší. Jak bylo konstatováno v bodě 221 výše, skutečnost, že se žalobkyně neúčastnila přidělování projektů PISP v EHP je vzhledem k jejímu závazku podle obecné dohody irelevantní, protože její zapojení nebylo potřebné. Okolnost uplatněná žalobkyní tak není výsledkem její volby,

ale pouhým důsledkem povahy její účasti na dohodě týkající se trhu EHP. Tato účast byla naopak předběžnou podmínkou toho, aby mohli evropští výrobci přidělovat projekty PISP v EHP podle pravidel za tímto účelem dohodnutých.

- 262 V důsledku toho je třeba mít za to, že závažnost chování japonských podniků je srovnatelná se závažností chování evropských podniků. Je tedy třeba zamítnout první část čtvrtého žalobního důvodu.

K druhé části, vycházející z nesprávného posouzení doby trvání protiprávního jednání.

Argumenty účastnic řízení

- 263 Žalobkyně, která odkazuje na argumenty týkající se přerušování činnosti kartelové dohody a účasti žalobkyně na této dohodě mezi zářím 1999 a březnem 2002 uvedené v bodech 230 až 233 výše, uvádí, že se pokuta, která jí byla uložena, má snížit.

- 264 Komise zpochybňuje opodstatněnost argumentů žalobkyně.

Závěry Tribunálu

265 Žalobkyně se v této části žalobního důvodu omezuje na opakování argumentů, které již byly přezkoumány v rámci druhé části druhého žalobního důvodu. Přitom z bodů 235 až 252 výše vyplývá, že uvedené argumenty neumožňují dospět k závěru, že se Komise dopustila pochybení tím, že konstatovala, že kartelová dohoda mezi zářím 1999 a 25. březnem 2002 pokračovala, a tím, že určila dobu trvání účasti žalobkyně na kartelové dohodě.

266 Za těchto okolností je třeba zamítnout tuto část žalobního důvodu.

K třetí části, vycházející z nedodržení povinnosti uvést odůvodnění ohledně stanovení pokuty

Argumenty účastnic řízení

267 Žalobkyně tvrdí, že Komise odpovídajícím způsobem nevysvětlila metodu výpočtu použitou k určení pokuty, která jí byla uložena. Uplatňuje v tomto ohledu obtíže, se kterými se setkala při určení částky, kterou měla zaplatit Komisi, a tvrdí, že její stanovisko je potvrzeno názorem ekonoma s odpovídající zkušeností. V důsledku toho se domnívá, že Komise nedodržela povinnost uvést odůvodnění.

268 Komise zpochybňuje opodstatněnost argumentů žalobkyně.

Závěry Tribunálu

269 Z odůvodnění vyžadovaného článkem 253 ES musí jasně a jednoznačně vyplývat úvahy orgánu, jenž akt vydal, tak aby se zúčastněné osoby mohly seznámit s důvody, které vedly k přijetí opatření a hájit tak svá práva a příslušný soud mohl vykonávat svůj přezkum (rozsudek Soudního dvora ze dne 18. září 2003, Volkswagen v. Komise, C-338/00 P, Recueil, s. I-9189, bod 124). Ačkoli podle článku 253 ES Komise musí uvést skutkové a právní okolnosti, na kterých závisí odůvodnění rozhodnutí, a právní úvahy, které ji vedly k jeho přijetí, toto ustanovení od ní nevyžaduje, aby se vypořádala se všemi skutkovými a právními důvody projednávanými v průběhu správního řízení (rozsudky Soudního dvora ze dne 17. ledna 1984, VBVB a VBVB v. Komise, 43/82 a 63/82, Recueil, s. 19, bod 22; ze dne 11. července 1989, Belasco a další v. Komise, 246/86, Recueil, s. 2117, bod 55, a výše uvedený rozsudek Volkswagen v. Komise, bod 127). Požadavek odůvodnění musí být posuzován v závislosti na okolnostech projednávaného případu, zejména v závislosti na obsahu aktu, povaze dovolávaných důvodů a zájmu, který mohou mít osoby, kterým je akt určen, nebo jiné osoby, kterých se akt bezprostředně a osobně dotýká, na získání těchto vysvětlení (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 2. dubna 1998, Komise v. Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Recueil, s. I-1719, bod 63 a citovaná judikatura). Výše uvedená judikatura je obdobně použitelná na rozhodnutí Komise, ve kterých se konstatuje porušení čl. 53 odst. 1 Dohody o EHP.

270 V projednávaném případě skutečnosti uvedené v bodech 471 až 552 napadeného rozhodnutí umožňují pochopit metodu zvolenou Komisí ke stanovení pokuty a sledovat její různé fáze.

271 Ostatně, jelikož se žalobkyně omezila na tvrzení existence obtíží, se kterými se setkala při určení částky, kterou musela Komisi zaplatit, aniž upřesnila povahu a fázi výpočtu, kdy k těmto obtížím došlo a jelikož neuvedla vyjádření ekonoma, kterého údajně konzultovala, nemůže být její argumentace ohledně odůvodnění výpočtu pokuty předmětem důkladnějšího přezkumu.

272 Je tedy třeba zamítnout třetí část čtvrtého žalobního důvodu.

K čtvrté části, vycházející z pochybení při určení výchozí částky pokuty

Argumenty účastnic řízení

273 Žalobkyně uvádí, že výchozí částka pokuty je svévolná a diskriminační.

274 Zaprvé Komise stanovila uložené pokuty na základě obrátů týkajících se jak nezávislých PISP, tak elektrických rozvodů zakládajících se na PISP. Tento krok je přitom pro japonské výrobce nevýhodný, protože projekty PISP na Středním východě a v Asii prováděné obecně japonskými výrobci často zahrnují elektrické rozvodny dodávané

na klíč, a v důsledku toho obsahují jiné výrobky a služby než PISP. Proto je obrat japonských výrobců obecně větší než obrat evropských výrobců.

- 275 Zadruhé se Komise při stanovení podílů evropských výrobců na trhu opřela o obrat za rok 2003, to znamená poslední celý rok, ve kterém došlo k protiprávnímu jednání, zatímco u japonských výrobců použila vyšší obrat za rok 2001, aniž to přesvědčivě odůvodnila. Podle žalobkyně měla Komise použít obrat za rok 2003 pro všechny účastníky kartelové dohody a vydělit dvěma obrat dvou společných podniků, ve kterých se v rozhodné době soustředily činnosti čtyř japonských výrobců v oblasti PISP. Takový přístup by byl soudržný se zacházením s evropskými výrobci, jakož i s rozhodovací praxí Komise.
- 276 Zatřetí žalobkyně tvrdí, že ji Komise nesprávně zařadila do stejné skupiny jako společnosti Alstom nebo Areva. Podle ní i za předpokladu, že by jako základ pro stanovení výchozí částky pokuty žalobkyně sloužil rok 2003, by byl rozdíl od podílů společnosti Alstom nebo Areva na trhu větší než rozdíl od tržních podílů podniků náležejících do nižší skupiny, což znamená, že žalobkyně měla být zařazena do této poslední uvedené skupiny.
- 277 Pokud jde o první výtku, Komise uvádí, že pouhá skutečnost, že zohlednění určitých výrobků vede k vyššímu obratu, nepředstavuje důkaz diskriminace.
- 278 Pokud jde o druhou výtku, Komise uvádí, že použila rok 2001 jako referenční rok, protože se jednalo o rok předcházející vytvoření společného podniku žalobkyně a Melco, a sice společnosti TM T & D. Vysvětluje v tomto ohledu, že se mateřské společnosti

účastnily na kartelové dohodě samostatně během převážné doby jejího trvání, což znamená, že bylo vhodnější stanovit výchozí částky pokuty na základě jejich příslušných obrátů, aby se zejména zohlednily rozdíly existující mezi jejich individuálními podíly na trhu v okamžiku vytvoření společnosti TM T & D.

- 279 Zatřetí Komise tvrdí, že výtky týkající se zařazení žalobkyně do skupiny může být přijata jen tehdy, když bude rovněž přijata výtky týkající se referenčního roku. Přitom tak tomu není.

Závěry Tribunálu

- 280 Úvodem je třeba připomenout, že Komise při stanovování výše pokut disponuje určitým prostorem pro uvážení s cílem směřovat chování podniků ve smyslu dodržování pravidel hospodářské soutěže (viz rozsudek Tribunálu ze dne 29. dubna 2004, Tokai Carbon a další v. Komise, T-236/01, T-239/01, T-244/01 až T 246/01, T-251/01 a T-252/01, Recueil, s. II-1181, bod 216 a citovaná judikatura).

- 281 Komise stanoví výši pokuty v závislosti na závažnosti protiprávního jednání, a pokud je to třeba, v závislosti na jeho době trvání. Závažnost protiprávního jednání musí být stanovena na základě kritérií, jako jsou zvláštní okolnosti věci, její kontext a odrazující dosah pokut. Musí být zohledněny objektivní prvky, jako je obsah a doba trvání protisoutěžních jednání, jejich počet a intenzita, rozsah dotčeného trhu a zhoršení

hospodářského veřejného pořádku. Analýza musí rovněž zohlednit relativní význam a podíl odpovědných podniků na trhu, jakož i případné opakování protiprávního jednání (rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 40 výše, body 89 až 91).

282 Nicméně Komise je při každém rozhodování o uložení pokuty podle práva hospodářské soutěže povinna dodržovat obecné právní zásady, mezi které patří zásada rovného zacházení, tak jak byla vyložena soudy Společenství (rozsudek Tribunálu ze dne 27. září 2006, *Archer Daniels Midland v. Komise*, T-59/02, Sb. rozh. s. II-3627, bod 315). Podle ustálené judikatury zásada rovného zacházení nebo zákazu diskriminace vyžaduje, aby se srovnatelnými situacemi nebylo zacházeno odlišně a s odlišnými situacemi stejně, není-li takové zacházení objektivně odůvodněné (viz rozsudek Tribunálu ze dne 14. května 1998, *BPB de Eendracht v. Komise*, T-311/94, Recueil, s. II-1129, bod 309 a citovaná judikatura).

283 V rozsahu, v němž je třeba se opřít o obrat podniků zapojených do téhož protiprávního jednání, aby se určily poměry mezi pokutami, které mají být uloženy, je třeba vymezit období, které se zohlední, aby byly získané obraty co nejvíce srovnatelné (rozsudek Soudního dvora ze dne 7. června 1983, *Musique Diffusion française a další v. Komise*, 100/80 až 103/80, Recueil, s. 1825, bod 122).

284 V projednávaném případě z bodů 480 až 490 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že se Komise při stanovení výchozí částky pokuty v souladu s bodem 1 A pokynů o metodě stanovování pokut rozhodla použít na účastníky kartelové dohody rozdílné zacházení v závislosti na jejich schopnosti způsobit újmu hospodářské soutěži. Za tímto účelem zařadila různé podniky do pěti skupin podle relativní velikosti jejich celosvětových obrátů dosažených z prodeje PISP. V této souvislosti se Komise

domnívala, že obraty týkající se pouze trhu v EHP nepředstavují hodnověrné kritérium posouzení, protože obecná dohoda měla za cíl zajistit nepřítomnost japonských výrobců na témže trhu.

285 Pokud jde o výrobky, které se mají zohlednit při určení obrátů dotyčných podniků, je třeba uvést, že v souladu s judikaturou citovanou v bodě 281 výše, musí Komise zejména zohlednit rozsah dotčeného trhu. Přitom v projednávaném případě se kartelová dohoda, jak bylo uvedeno v bodě 9 odůvodnění napadeného rozhodnutí, týkala jak samostatných PISP, tak elektrických rozvodů zahrnujících PISP. V důsledku toho se Komise nedopustila pochybení tím, že stanovila výchozí částku pokuty dotyčných podniků na základě obrátů týkajících se těchto výrobků. Argument žalobkyně v tomto ohledu tedy musí být zamítnut.

286 Pokud jde o výběr referenčního roku, z bodů 481, 482 a 484 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že se Komise v případě žalobkyně a společností Fuji, Hitachi a Melco při stanovení hodnoty celosvětových prodejí opřela o rok 2001, zatímco v případě evropských výrobců o rok 2003, a sice poslední celý rok, ve kterém došlo k protiprávnímu jednání. Stejně tak byl výpočet výchozích částek pokut žalobkyně a společností Fuji, Hitachi a Melco za období jejich účasti na kartelové dohodě jako samostatných podniků uskutečněn na základě jejich obrátů za rok 2001, zatímco v případě evropských výrobců se výpočet výchozí částky pokuty uskutečnil na základě jejich obrátů za rok 2003.

287 Proto je třeba konstatovat, že Komise nezacházela s japonskými výrobci, včetně žalobkyně, a s evropskými výrobci stejně, pokud jde o volbu referenčního roku. Je tedy třeba podle judikatury uvedené v bodě 282 výše ověřit, zda existuje objektivní odůvodnění tohoto rozdílného zacházení.

- 288 V tomto ohledu v bodě 482 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvedla, že užití roku 2001 je v případě žalobkyně odůvodněno skutečností, že během převážné části trvání protiprávního jednání se žalobkyně účastnila kartelové dohody jako samostatný podnik, a nikoliv prostřednictvím společného podniku TM T & D, který v roce 2002 převzal činnosti žalobkyně a společnosti Melco v oblasti PISP.
- 289 Na jednání Komise upřesnila, že jejím cílem bylo zohlednit nerovné soutěžní postavení dvou akcionářů společnosti TM T & D v okamžiku vytvoření této společnosti, a to z důvodu, že Melco vlastnila podstatně větší podíl na celosvětovém trhu s PISP než žalobkyně. Podle Komise skutečnost, že odkázala na poslední celý rok účasti žalobkyně a společnosti Melco na kartelové dohodě jako samostatných podniků, a sice na rok 2001, umožnila zohlednit tuto nerovnost při stanovení částek pokuty, a to na rozdíl od metody spočívající v rozdělení obratu společnosti TM T & D dosaženého v roce 2003 mezi oba akcionáře na základě jejich příslušných podílů ve společném podniku.
- 290 Cíl uplatněný Komisí je legitimní, protože umožňuje porovnat schopnost akcionářů společného podniku způsobit újmu hospodářské soutěži před tím, než je tento podnik vytvořen.
- 291 Nicméně se zdá, že Komise mohla v projednávaném případě použít jiné metody, aby dosáhla sledovaného cíle, aniž zacházela s japonskými a evropskými výrobci rozdílně, pokud jde o volbu referenčního roku. Například se Komise mohla při stanovení pokut žalobkyně a společnosti Melco za období před vytvořením společnosti TM T & D opřít o výchozí částku pokuty posledně uvedené společnosti, stanovenou na základě obratu za rok 2003 a rozdělenou mezi žalobkyni a Melco podle poměru prodeje PISP, který uskutečnily během posledního roku, který předcházel vytvoření společného podniku, to znamená roku 2001.

292 Je tedy třeba konstatovat, že v projednávaném případě vůle Komise věrně zachytit při stanovení pokut relativní postavení žalobkyně a společnosti Melco neodůvodňuje nerovné zacházení s žalobkyní.

293 S ohledem na výše uvedené je třeba dospět k závěru, že Komise tím, že zvolila rok 2001 jako referenční rok pro stanovení hodnoty celosvětových prodejtů japonských podniků a pro stanovení pokuty uložené žalobkyni za její individuální účast na kartelové dohodě, porušila zásadu rovného zacházení.

294 Toto porušení přímo narušuje stanovení pokuty, která byla žalobkyni uložena v čl. 2 písm. i) napadeného rozhodnutí za její účast na kartelové dohodě jako samostatného podniku. Prostřednictvím určení hodnoty celosvětových prodejtů a podílů na trhu nepřímo ovlivňuje stanovení pokuty, která byla žalobkyni uložena v čl. 2 písm. h) napadeného rozhodnutí vztahující se k době existence společnosti TM T & D.

295 Proto je třeba vyhovět této části žalobního důvodu, a zrušit v důsledku toho čl. 2 písm. h) a i) napadeného rozhodnutí. Naopak, jelikož není obsah článku 1 napadeného rozhodnutí ovlivněn volbou referenčního roku, není třeba jej ani zrušit, ani změnit.

296 Dále není třeba zkoumat pátou a šestou část čtvrtého žalobního důvodu. I kdyby bylo těmito částem žalobního důvodu vyhověno, nemohlo by to totiž vést k širšímu zrušení napadeného rozhodnutí, než je to, o kterém bylo rozhodnuto v předchozím bodě.

- 297 Konečně s ohledem na to, že se zjištěná protiprávnost týká samotné volby základu pokuty uložené žalobkyni, není Tribunál schopen stanovit uvedenou pokutu. V důsledku toho není třeba, aby Tribunál v projednávaném případě vykonal svou pravomoc soudního přezkumu v plné jurisdikci a změnil čl. 2 písm. h) a i) napadeného rozhodnutí.

K nákladům řízení

- 298 Podle čl. 87 odst. 3 jednacího řádu může Tribunál rozdělit náklady mezi účastníky řízení nebo rozhodnout, že každý z nich nese vlastní náklady, pokud každý účastník měl ve věci částečně úspěch i neúspěch.
- 299 Jelikož byl návrh na zrušení článku 1 napadeného rozhodnutí zamítnut, neměla žalobkyně ve značné části svých návrhových žádání úspěch, i když měla úspěch v jejich další části.
- 300 Za těchto okolností je třeba rozhodnout, že žalobkyně ponese tři čtvrtiny nákladů řízení vynaložených účastníky řízení před Tribunálem a Komise ponese jednu čtvrtinu těchto nákladů.
- 301 Kromě toho podle ustálené judikatury nepředstavují výdaje způsobené zřízením bankovní záruky, aby se zabránilo nucenému výkonu rozhodnutí, výdaje vynaložené pro účely řízení ve smyslu čl. 91 písm. b) jednacího řádu (viz rozsudek Cimenteries CBR a další v. Komise, bod 92 výše, bod 5133 a citovaná judikatura). V důsledku toho musí být návrh žalobkyně směřující k tomu, aby se Komisi uložila náhrada takových nákladů, zamítnut.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (druhý senát)

rozhodl takto:

- 1) Článek 2 písm. h) a i) rozhodnutí Komise K(2006) 6762 v konečném znění ze dne 24. ledna 2007 týkajícího se řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (Věc COMP/38.899 – Plynem izolované spínací přístroje) se zrušuje v rozsahu, v němž se týká společnosti Toshiba Corp.**
- 2) Ve zbývajících částech žaloba zamítá.**
- 3) Společnost Toshiba ponese tři čtvrtiny nákladů vynaložených účastníky řízení před Tribunálem.**
- 4) Evropská komise ponese jednu čtvrtinu nákladů vynaložených účastníky řízení před Tribunálem.**

Pelikánová

Jürimäe

Soldevila Fragoso

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 12. července 2011.

Podpisy.

Obsah

Skutečnosti předcházející sporu	II - 4001
1. Žalobkyně	II - 4001
2. Výrobky	II - 4002
3. Správní řízení	II - 4002
4. Napadené rozhodnutí	II - 4003
Řízení a návrhová žádání účastnic řízení	II - 4005
Právní otázky	II - 4008
1. K návrhu směřujícímu ke zrušení článků 1 a 2 napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž se týkají žalobkyně	II - 4009
Ke třetímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z toho, že Komise porušila právo žalobkyně na obhajobu	II - 4009
K první části, vycházející z nedostatečného určení protiprávního jednání ve výroku napadeného rozhodnutí	II - 4010
– Argumenty účastnic řízení	II - 4010
– Závěry Tribunálu	II - 4010
K druhé části, vycházející z porušení práva na přístup ke spisu	II - 4011
– Argumenty účastnic řízení	II - 4011
– Závěry Tribunálu	II - 4012
Ke třetí části, vycházející ze zkreslení důkazů ze spisu	II - 4020
– Argumenty účastnic řízení	II - 4020
– Závěry Tribunálu	II - 4021
	II - 4087

K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z toho, že Komise právně dostačujícím způsobem neprokázala existenci obecné dohody	II - 4022
K důkazům předloženým společností ABB	II - 4030
– Argumenty účastnic řízení	II - 4030
– Závěry Tribunálu	II - 4033
K potvrzení důkazů poskytnutých společností ABB	II - 4039
– Argumenty účastnic řízení	II - 4039
– Závěry Tribunálu	II - 4041
K mechanismu oznamování a účtování	II - 4046
– Argumenty účastnic řízení	II - 4046
– Závěry Tribunálu	II - 4049
K důkazům údajně zpochybňujícím existenci obecné dohody	II - 4055
– Argumenty účastnic řízení	II - 4055
– Závěry Tribunálu	II - 4056
Celkové posouzení	II - 4058
K druhému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z toho, že Komise neprokázala existenci jediného a trvajícího protiprávního jednání	II - 4060
K první části, týkající se prokázání jediného protiprávního jednání	II - 4061
– Argumenty účastnic řízení	II - 4061
– Závěry Tribunálu	II - 4062
K druhé části, týkající se prokázání trvajícího protiprávního jednání a trvající účasti žalobkyně na něm	II - 4066
– Argumenty účastnic řízení	II - 4066
– Závěry Tribunálu	II - 4067

2. K návrhu směřujícímu ke zrušení nebo podstatnému snížení pokuty uložené žalobkyni	II - 4072
K první části, vycházející z nesprávného posouzení závažnosti účasti žalobkyně na protiprávním jednání	II - 4073
Argumenty účastnic řízení	II - 4073
Závěry Tribunálu	II - 4073
K druhé části, vycházející z nesprávného posouzení doby trvání protiprávního jednání.	II - 4075
Argumenty účastnic řízení	II - 4075
Závěry Tribunálu	II - 4076
K třetí části, vycházející z nedodržení povinnosti uvést odůvodnění ohledně stanovení pokuty	II - 4076
Argumenty účastnic řízení	II - 4076
Závěry Tribunálu	II - 4077
K čtvrté části, vycházející z pochybení při určení výchozí částky pokuty	II - 4078
Argumenty účastnic řízení	II - 4078
Závěry Tribunálu	II - 4080
K nákladům řízení	II - 4085